

Vic, juliol de 2003

29 Miramarges

Revista de la Universitat de Vic

escola
de mestres
25 anys
universitat
de vic

1977-2002

Sumari

- 2 **D'escola a facultat.** Jacint Codina
- 3 **Salutació del Rector.** David Serrat
- 4 **Presentació.** Antoni Tort i Bardolet
- 5 **Ho havíem de celebrar!** Assumpta Fargas i Riera
- 7 **Cronologia universitària. 25 anys de la Universitat de Vic.**
- 20 **Les raons de la Universitat de Vic.** Enric Casulleras
- 24 **Discurs a la Comunitat Universitària de Vic en ocasió del 25è aniversari de l'Escola de Mestres.**
Jordi Pujol i Soley
- 26 **Universitat i educació.** Ricard Torrents
- 30 **El futur de la formació de mestres.** Antoni Tort i Bardolet
- 33 **Una perspectiva de 25 anys.** Berta Faro i Basco
- 35 **Aparador de tastets.** Jordi Lara
- 37 **Records de Vic.** Anna Pujolàs
- 38 **Entrevista a Ricard Torrents.** Jaume Carbonell

El Reietó. Miquel Tuneu

Coordinador d'aquest número: Miquel Tuneu

Comissió de Publicacions del 25è Aniversari: Enric Casulleras, Eusebi Coromina, Josep M. Roma, Antoni Tort, Ricard Torrents, Miquel Tuneu.

Edició: Servei de Publicacions de la Universitat de Vic.

Fotografies: Servei d'Audiovisuals de la UVic, Jordi Puig, Coberta: Oriol Molas

Disseny: Eumogràfic. **Impressió:** Grupo 43, S.L.

Dipòsit Legal: B-26.694-2003. **ISSN:** 1134-4407

D'escola a facultat

Jacint Codina

Quan a l'abril de 1977 es crea l'Escola Universitària de Mestres "Jaume Balmes", pocs hauríem aventurat un trajecte de fecunditat tan espectacular com el que s'ha desenvolupat d'aleshores ençà.

Tanmateix, des d'una perspectiva històrica ens adonem com l'Escola Universitària de Mestres va fer la funció de cèl·lula mare a partir de la qual s'ha anat desplegant tota la vida universitària a la nostra ciutat.

Salvant tota mena de limitacions inicials i d'incògnites sobre el seu futur, l'Escola de Mestres va anar esbossant el propi camí, fent-lo més planer amb la força del treball i amb la convicció de l'equip humà que la va impulsar.

Després de vint-i-cinc anys de recorregut, l'Escola de Mestres, esdevinguda Facultat d'Educació, en bona mesura ha estat el fil conductor del corrent humanista de la Universitat, dotant-la d'una "marca" de la casa, genuïna i diferencial, que l'acredita dins el context universitari català.

Sigui, doncs, benvinguda aquesta nova publicació de celebració dels 25 anys de l'Escola de Mestres-Facultat d'Educació. Que l'empremta de catalanitat i universalitat amb que va néixer es projecti en la multiplicitat d'ofertes acadèmiques i culturals que la Universitat de Vic genera a l'actualitat, amb el desig que creixi i perduri en el futur.

Jacint Codina

Alcalde de Vic i President de la FUB

Salutació del Rector

David Serrat Congost
Rector de la Universitat de Vic

Un quart de segle és un període de temps prou important com per poder avaluar el treball d'una institució i em sembla que aquella prestigiosa Escola de Mestres Balmes, actualment Facultat d'Educació, matriu dels Estudis Universitaris de Vic, i a través d'ells de l'actual Universitat de Vic, es mereix una nota molt alta –no gos dir la més alta, perquè ara també en sóc copartípic i podria semblar que la magnifico interessadament.

L'actual Facultat d'Educació va ser la llavor primera de l'arbre jove però esponderós que és ara la Universitat de Vic. D'aquella primera inquietud per l'educació d'un petit grup d'homes i dones encapçalats per Ricard Torrents en va florir una escola de mestres que a poc a poc es va anar convertint en modèlica i va acabar sent un referent en molts aspectes: en rigor educatiu, en catalanitat, en l'organització de congressos i simposis i en edició de llibres i disseny a través d'Eumo Editorial i Eumogràfic. No és estrany que aquella empenta, aquella energia i aquell saber fer actués com a camp magnètic per a la cultura i l'ensenyament i aglutinés al seu entorn les millors iniciatives en els dos àmbits.

Vers aquell pol d'atracció convergiren l'Escola d'Infermeria, actualment Escola Universitària de Ciències de la Salut. En aquell caliu es creà l'Escola d'Empresarials, actualment Facultat d'Empresa i Comunicació; després l'Escola Politècnica Superior i finalment la Facultat de Ciències Humanes, Traducció i Documentació. Una realitat viva i creativa que es consolidà amb l'aprovació de la Llei de reconeixement de la Universitat de Vic per unanimitat del Parlament de Catalunya el 22 de maig de 1997.

Des d'aquesta columna privilegiada del Miramarges de commemoració del 25è aniversari de l'Escola de Mestres Balmes-Facultat d'Educació, vull donar l'enhorabona a les persones que varen portar la iniciativa de la direcció en diferents moments: Salvador Reguant, Ricard Torrents, Josep Tió, Antoni Tort, i ara mateix Assumpta Fargas. Tots ells han fet i fan una tasca encomiable. Vull, així mateix, felicitar els professors que han fet de les seves aules un punt de referència en les vides de tants mestres de les nostres escoles, i actualment també

David Serrat

de psicopedagogs, educadors socials i esportius. També vull tenir uns mots de felicitació per als molts estudiants, avui professionals de l'educació, que s'han format a les seves aules i que al seu torn ara formen les generacions més joves amb encert i dedicació.

I acabo aquests mots de presentació donant l'enhorabona més eloqüent a la persona que durant vint-i-cinc anys ha liderat aquest moviment educatiu tan poderós que ha tingut lloc a Vic a partir d'aquella llavor inicial, Ricard Torrents, el responsable que aquest arbre jove i esponderós hagi arrelat amb tanta força.

Enhorabona, Facultat d'Educació. Enhorabona, Universitat de Vic.

Presentació

Antoni Tort i Bardolet

Degà de la F.E. fins al 3 de març de 2003

Aquest número extraordinari del “Miramarges” butlletí de la Universitat de Vic, vol donar relleu al vint-i-cinquè aniversari del naixement de l'Escola Universitària de Mestres “Balmes”, origen de l'actual Facultat d'Educació, i punt de partida de la Universitat de Vic. Val la pena festejar-ho perquè vint-i-cinc anys d'una institució és una gran celebració. Un aniversari que assenyalava la trajectòria d'una institució que encara és jove, si ho comparem amb altres institucions centenàries en el camp cultural i acadèmic, però indicativa també del fet que aquest centre universitari ja té una consistència i un lloc destacat en el seu entorn social, cultural, pedagògic. A més, si pensem que la celebració de la implantació d'estudis universitaris representa l'enllaç amb la universitat que la ciutat de Vic havia tingut en el passat, els paràmetres canvien i la celebració adquireix una dimensió més poderosa, on l'ancoratge amb el passat augmenta i millora els significats que puguem donar a l'efemèride.

Si canviem el punt de mira i enfoquem aquests vint-i-cinc anys des del punt de vista de les persones que formen o han format part d'aquesta institució, aquesta ha estat, per a molts, el lloc on s'ha desenvolupat la part central d'una vida professional, que no és poc. Per a l'alumnat que han viscut i han crescut en les nostres aules, el pas per la institució s'ha convertit en una marca biogràfica, que esperem que els hagi enriquit. Sigui doncs, des d'una perspectiva “macro” o des d'una perspectiva “micro”, vint-i-cinc anys donen per molt. Hi caben molts noms i hi podem trobar moltes històries. S'hi han viscut moments difícils i situacions plenes d'optimisme, com en tot procés de creixement. Aquesta evolució ha estat empenya pels diferents directors que el centre ha tingut, començant per Salvador Reguant i molt especialment per Ricard Torrents que deixà la Direcció de l'Escola de Mestres per a seguir impulsant com a Director General dels Estudis Universitaris primer, i després com a Rector, aquesta aventura singular que ha estat la creació de la Universitat de Vic contemporània. Després, va ser-ne director Josep Tió i, en el moment d'escriure aquestes ratlles, un nou relleu a l'actual Deganat de la Facultat d'educació farà que Assumpta

Antoni Tort

Fargas iniciï un nou mandat al capdavant del centre, substituint a qui signa aquesta presentació.

Fa vint-i-cinc anys, l'Escola de Mestres va començar amb 17 professors i 150 alumnes que cursaven els estudis de magisteri. Avui, aquest centre, convertit en Facultat, compta amb un miler d'estudiants, una vuitantena de professors i imparteix noves titulacions com Psicopedagogia, Educació Social i Ciències de l'Activitat Física i de l'Esport. Com sempre, però, i especialment en el camp educatiu, el que compten no són les magnituds quantitatives sinó la influència positiva que la institució en aquests vint-i-cinc anys hagi pogut exercir sobre cadascun dels individus i els col·lectius que hi han tingut relació. Que l'Escola Universitària o Facultat hi hagi reeixit serà gràcies al treball i a l'esforç de moltes persones, algunes de les quals avui no hi són i que mereixen un record especial: Joaquim Maideu, Segimon Serrallonga i Mercè Torrents, veritables referents de la nostra institució. També Bernat Bauzà, professor col·laborador, als inicis de l'Escola Universitària, i Marta Peix, secretària del centre.

En les pàgines que segueixen a continuació hi trobareu alguns detalls, algunes imatges, algunes fites i algunes valoracions de la trajectòria d'aquests vint-i-cinc anys de l'Escola Universitària de Mestres “Balmes”, ara Facultat d'Educació i de la Universitat de Vic. Una trajectòria que entenem lligada a la història universitària de la ciutat i del país, i que veiem com una base sòlida per a una trajectòria que es desplega cap al futur.

Ho havíem de celebrar!

Els 25 anys de l'Escola de Mestres i, doncs, de la represa dels estudis universitaris a Vic, sens dubte són importants des de diferents perspectives: la de la pròpia institució i la de cadascuna de les persones que en formen o n'han format part; la de la ciutat, la comarca i el país on estan arrelades; la de l'ensenyament i la cultura. Es tracta, per tant, d'un fet que calia celebrar. Per aquest motiu, i a iniciativa de Ricard Torrents, el seu màxim responsable durant aquests vint-i-cinc anys, una comissió organitzadora, integrada per professors de cadascun dels centres, per professionals d'administració i serveis, per alumnes i per exalumnes va organitzar una sèrie d'actes.

Per una banda, es tractava d'activitats de caire divers, tant pel que fa al format (conferències, festes, publicacions, exposicions), pel que respecta al públic al qual van adreçades (la ciutat i la comarca, la comunitat universitària, els exalumnes, les escoles), pels llocs on se celebraven (en una plaça, en una Aula Magna, en una sala d'exposicions, etc.), com també per les entitats col·laboradores (Ajuntament de Vic, IMAC, Caixa de Manlleu, Aula de Teatre, Universitat d'Estiu, comissió d'estudiants). Per una altra banda, es tractava d'un conjunt d'activitats que, pel seu contingut, volien ser exponent o bé d'alguns dels trets essencials de tota universitat, o bé de la nostra en concret.

Dins dels actes acadèmics, i per evidenciar la vocació universalista de tota institució universitària, el dia 3 de maig, una sessió inaugural, presidida pel Molt Honorable President de la Generalitat de Catalunya, amb tres conferències a l'entorn de l'educació: 25 anys de formació de mestres, a càrrec de Josep González-Agàpito, catedràtic d'història de l'educació de la Universitat de Barcelona; Educació i Universitat, a càrrec de Ricard Torrents, rector de la UVic; i El futur de la formació de mestres, a càrrec d'Antoni Tort, degà de la Facultat d'Educació.

Pel que fa als actes festius, i per posar de manifest la vinculació de la universitat amb la ciutat, el mateix dia 3 de maig al vespre, a la plaça de Vic, i a càrrec del grup

Assumpta Fargas i Riera
 Coordinadora de la Comissió organitzadora dels actes commemoratius dels 25 anys de l'Escola de Mestres de la Universitat de Vic i degana de la Facultat d'Educació.

Assumpta Fargas

Xarxa Teatre de Castelló, l'espectacle de foc, llum i so *Veles e vents*, inspirat en un poema d'un dels nostres poetes més grans. També dins el capítol d'actes festius, i per posar de relleu en aquest cas la idea d'universitat alma mater, el dia 28 de juny el pati central de l'Edifici Torre dels Frares reuní en una gran festa-sopar-trobada més de 3.000 persones: exalumnes i alumnes, exprofessors i professors, excol·laboradors i col·laboradors de les 22 promocions que fins ara han sortit de l'escola de mestres. En aquest mateix sentit, els dies 23 i 24 d'octubre la Universitat de Vic va ser l'amfitriona de la Mostra de Teatre Universitari de l'Eix Transversal, amb la participació de les Aules de Teatre de les universitats de Girona, Lleida i Vic, que hi varen presentar respectivament les obres *El Públic*; *Durruti, la memòria perduda de l'anarquia* i *Cròniques, de dies sencers, de nits senceres*.

En relació al capítol de publicacions, i per demostrar la importància que des dels inicis han tingut dins la Universitat de Vic, aquest número monogràfic de la revista Miramarges, a càrrec del servei de publicacions; el

Sopar de celebració del 25è aniversari.

Espectacle *Veles e vents* a la plaça de Vic.

volum *Les noves raons de la universitat*, de Ricard Torrents, publicada per l'editorial Eumo; i una carpeta de documents fundacionals de la UVic, un dels quals és el facsímil del Privilegi reial de Felip III de fundació de la Universitat Literària de Vic, dissenyada per Eumogràfic, responsable així mateix del logo i de tota la documentació difusora d'aquests actes commemoratius.

Finalment, i dins l'apartat d'exposicions, se'n van organitzar dues, les quals pel seu contingut van ser testimoni de la funció educadora de la universitat. D'una banda, l'exposició *Paideia*, un aplec de visions sobre la infància i la joventut de diversos artistes a través de diferents llenguatges, organitzada per l'Associació per a les Arts Contemporànies i instal·lada a la seva seu del 24 de maig al 23 de juny. Per una altra banda, *La literatura infantil a Catalunya, 1866-1939*, instal·lada a la sala d'exposicions de la Caixa de Manlleu del 5 de setembre al 15 d'octubre, organitzada per la Universitat d'Estiu i amb la col·laboració de la regidoria d'ensenyament de l'Ajuntament de Vic, la Caixa de Manlleu i Eumo Editorial. Aquesta exposició, fruit del pacient treball de recopilació de Carme Rubio, professora de l'Escola de Mestres des dels inicis, va anar acompanyada d'una sèrie d'activitats paral·leles: visites guiades per a escolars acompanyades d'un material didàctic per al seu aprofite-

tament; un catàleg del conjunt d'obres exposades, un i altre amb la col·laboració de M.Carme Bernal, també professora de l'escola de mestres; i la taula rodona *Noves tendències de la literatura infantil*, moderada per Maria González Davies, professora de la UVic, i amb la participació d'Amadeu Viana (traductor i professor de la Universitat de Lleida), Montse Ginesta (il·lustradora i directora de la revista *Tretzevents*) i de Mercè Escardó (directora de la biblioteca Can Butjosa, de Parets del Vallès).

No cal dir que tots aquests actes van ser possibles gràcies a la il·lusió i el compromís de moltes persones, les quals hi van contribuir de mil maneres: programant-los, organitzant-los, assistint-hi, difonent-los... De forma especial, però, cal fer explícit el reconeixement i l'agraïment a cadascun dels membres de la comissió organitzadora: Montserrat Ayats, Consol Blanch, Enric Casulleras, Montserrat Corrius, Eusebi Coromina, Berta Faro, Anton Granero, Agnès Morató, Ramon Pinyol, Josep M. Roma, Carme Rubio, Cinta Sadurní, Carme Sanmartí, Miquel Tuneu, Ricard Torrents, Antoni Tort i Josep Vernis. Més enllà de les celebracions, però, estem convençuts que el mateix compromís i la mateixa il·lusió guiaran el dia a dia dels pròxims anys, fins que s'escaigui tornar-ho a celebrar.

Cronologia universitària. 25 anys de la Universitat de Vic

Miquel Tuneu

1. Escola Universitària de Mestres Balmes

1977-78

–Abril de 1977: Després de set anys de negociacions, el BOE publica un reial decret pel qual es crea l'Escola Universitària de Mestres “Jaume Balmes” de Vic, adscrita a la Universitat de Barcelona, el titular de la qual és el Patronat del Col·legi de Sant Miquel, i ubicada en les mateixes dependències del Col·legi.

–4 d'octubre: Inauguració del primer curs de l'Escola Universitària de Mestres Balmes a la Sala de la Columna de l'Ajuntament de Vic.

–Salvador Reguant llegeix el discurs inaugural “La Universitat a la Comarca. Unes reflexions en ocasió de la inauguració de l'Escola Universitària d'Osona”.

–Ricard Torrents llegeix la “Memòria inaugural del curs 1977-78”.

–Començaven el curs 150 alumnes i 17 professors.

Salvador Reguant,
primer director de
l'Escola de Mestres

1978-79

–Començaven el curs 188 alumnes i 24 professors.

–S'implanten les especialitats: Ciències, Ciències Socials, Filologia i Preescolar.

–Comencen les pràctiques dels alumnes a 42 escoles.

1979-80

–Començaven el curs 276 alumnes i 39 professors.

–Octubre 79: Ricard Torrents llegeix la “Memòria inaugural del curs 1979-80”.

–Lliçó inaugural “L'ensenyament del català als no-catalanoparlants, un problema només de l'escola?” a càrrec del professor Josep Tió.

–Creació d'Eumo Editorial amb la publicació de tres títols: Geologia d'Osona, Test de llengua NC-79 i Primera llibreta d'exercicis autocorrectius. L'acrònim EU-MO significa Edicions de l'Escola Universitària de Mestres d'Osona, nom que es desitjava per al centre i que va haver de ser “Jaume Balmes”.

–Constitució del Patronat de l'Escola amb dos representants de la UB, dos de l'Ajuntament, dos de la direcció, un del professorat, un de l'alumnat, un del bisbat, un del Col·legi de Sant Miquel i un de la Generalitat de Catalunya.

–Pel juny del 80 acaben els estudis 103 alumnes de la primera promoció.

1980-81

–Octubre de 81: El curs comença amb 325 estudiants i 40 professors.

–Lliçó inaugural “La formació del mestre entre la Universitat i la Comarca”, a càrrec del professor Miquel Tresserres.

–Eumo Editorial va publicar vuit llibres.

–8, 9 i 10 d'abril de 81: 1r Simposium sobre l'ensenyament del català a no-catalanoparlants amb més de mil participants.

1r Sympòsium sobre l'ensenyament del català a no-catalanoparlants. 8, 9 i 10 d'abril de 1981. Foto: Jordi Puig.

5es Jornades d'Història de l'Educació als Països Catalans. 31 de març i 1 i 2 d'abril de 1982.

1981-82

- Octubre de 81: El curs comença amb 330 alumnes i 40 professors.
- 23 d'octubre: Lliçó inaugural “Per una nova història local”, a càrrec de la professora Imma Ollich.
- L'Ajuntament i el Patronat de l'Escola es comprometen a bucar, en un període de dos anys, un nou emplaçament per a l'Escola per falta d'espai.
- Març de 82: Creació del Centre de Documentació en el marc de la Biblioteca de l'Escola de Mestres.
- 31 de març i 1 i 2 d'abril de 82: Es duen a terme a Vic les 5es Jornades d'Història de l'Educació als Països Catalans, en les quals es va constituir la Societat d'Història de l'Educació als Països Catalans.
- L'Ajuntament de Vic va acordar destinar les dependències de l'antiga fàbrica HIVISA, del carrer de Miramargès, per a instal·lar-hi l'Escola.

1982-83

- Octubre de 82: Matriculats 348 alumnes per al curs 82-83.
- 7 d'octubre: Lliçó inaugural “Per la primera infància: la formació del mestre”, a càrrec de la professora Pepa Òdena, amb la presència del conseller d'Ensenyament Sr. Joan Guitart.

- Eumo publica nou llibres i féu cinc reimpressions. A finals d'any 82 es presenta la col·lecció literària *Reduccions*.
- 61 alumnes s'inscriuen al Postgrau de Pedagogia Terapèutica que imparteix l'Escola.
- 26-28 d'abril de 83: Presentació i debat sobre la Llei del Català.
- Eumo es trasllada a un local més gran a l'altra banda del carrer Jaume I, davant per davant de l'Escola, i adquireix un equip complet de fotocomposició. Arriba als 50 títols editats i les vendes del llibre Pont 1 arriben a 100.000 exemplars.
- Primeres realitzacions audiovisuals.

1983-84

- Octubre de 83: 351 alumnes matriculats i 39 professors.
- 26 d'octubre: Lliçó inaugural “El moment de l'ordinador en l'ensenyament de la matemàtica”, a càrrec del professor Josep M. Agustí.
- El 3 d'abril la direcció de l'Escola és informada que per al curs següent ha de deixar les instal·lacions del col·legi de Sant Miquel.
- El Patronat acorda acceptar el canvi de local i accelerar el projecte HIVISA.
- El 21 de juny se signa el document pel qual els propie-

Trasllat de l'Escola i l'Editorial als nous locals del carrer de Miramarges. Octubre de 1984. Foto: Jordi Puig.

Primer Col·loqui sobre Verdaguer. 2-5 d'abril de 1986. Foto: Jordi Puig.

taris de la fàbrica HIVISA anticipen la cessió a l'Ajuntament de la nau central i de les oficines per tal que a l'octubre hi puguin començar les classes.

–El 2 de juliol comencen les obres d'adaptació de la fàbrica.

1984-85

–5 d'octubre se celebra l'acabament de les obres. Trasllat de l'Escola i l'Editorial als nous locals del carrer de Miramarges.

–El 8 d'octubre començaven el curs 344 alumnes i 37 professors.

–L'11 d'octubre s'inaugurava oficialment el curs amb la presència del conseller d'Ensenyament Sr. Joan Guitart.

–Lectura de la memòria "Passat i present de l'Escola Universitària Balmes" a càrrec del director Ricard Torrents.

–Lliçó inaugural "Llegir el clàssics amb Riba", a càrrec del professor Segimon Serrallonga.

–Eumo edità 14 títols nous, entre ells els quatre primers de la col·lecció Textos Pedagògics i el primer d'Interseccions i el primer número de la revista Cota Zero.

–Creació de la marca Eumo Gràfic per a les tasques de disseny.

–A començaments del 85 es constituí la Fundació Universitària Balmes (FUB) que passà a ser la titular de l'Escola i d'Eumo Editorial.

1985-86

–Començaven el curs 334 alumnes i 38 professors.

–Lliçó inaugural: "Que no oblidem la música, amb tantes cançons" a càrrec del professor Joaquim Maideu.

–El 12 de desembre, amb l'assistència del conseller d'Ensenyament Sr. Joan Guitart es constituí la Fundació Pública per a l'Ensenyament Universitari a Vic. D'aquesta manera quedaven completats tots els estaments institucionals que havien de fer realitat la recuperació de la Universitat de Vic.

–Pel desembre del 85 apareix el primer número de Miramarges, butlletí de l'Escola Universitària Balmes.

–12-15 de març de 86: 1r Simposium sobre l'ensenyament de les ciències naturals.

–2-5 d'abril: Primer Col·loqui sobre Verdaguer.

–Conveni de col·laboració amb el Centre d'Estudis Socials d'Osona (CESO)

–Conveni de col·laboració amb el Centre d'Investigacions Arqueològiques d'Osona (CIAO).

–Conveni de col·laboració amb el Grup de Recerca Folklòrica d'Osona.

–La Fundació Universitària Balmes fa gestions per a la creació d'una Escola d'Estudis Empresarials. Durant l'any 86 només s'obté l'aprovació de la Universitat de Barcelona.

2. Estudis Universitaris de Vic

1986-87

–Lliçó inaugural “L’educació per a la salut o la millora de la qualitat de vida”, a càrrec del professor Miquel Casadevall.

–Creació de l’Escola Universitària d’Estudis Empresarials d’Osona, adscrita a la Universitat de Barcelona, i dirigida per Josep Terradellas.

–Incorporació de l’Escola Universitària d’Infermeria, adscrita a la Universitat Autònoma de Barcelona, a la Fundació Universitària Balmes després de sis anys de ser de titularitat del Col·legi de Metges de Barcelona. Director: Miquel Ylla.

–Cessió administrativa de l’Ajuntament de Vic a la Fundació Universitària Balmes de tot l’immoble de l’antiga fàbrica HIVISA.

Curs 1987-88. Josep Tió assumeix la direcció de l’Escola de Mestres.

–Obtenció d’un préstec de Caixa Postal per rehabilitar els espais on s’han instal·lat les noves escoles.

–Creació de la marca Estudis Universitaris de Vic que engloba les tres escoles universitàries de titularitat de la FUB. Director general: Ricard Torrents.

–Eumo Editorial inicia les col·leccions Narratives i Estudis Verdaguèrians.

–El Canal Sis, seminari experimental de TV impulsat pels Estudis Universitaris de Vic, emet durant els dies del Mercat del Ram.

1987-88

–1 d’octubre: Inici del curs amb 300 estudiants de Magisteri, 157 d’Infermeria i 244 d’Estudis Empresarials.

–Josep Tió assumeix la direcció de l’Escola Universitària de Mestres.

–18 de novembre: Inauguració oficial del primer curs dels Estudis Universitaris de Vic.

–Lliçó inaugural “Els Estudis Universitaris de Vic en el passat i en el present”, a càrrec del professor Ramon Rial.

–13-16 d’abril del 88: 1r Simposium sobre l’Ensenyament de les Ciències Socials.

–Preacord amb la Universitat de Valenciennes pel qual l’Escola d’Estudis Empresarials és convidada a participar en el programa Erasmus d’intercanvis amb les escoles de gestió de Valenciennes, Bielefeld i Portsmouth per tal que el curs 1990-91, els nostres estudiants puguin fer el Diploma Europeu de Gestió Empresarial (DEGI) en aquelles escoles i els d’allà a la nostra.

–Adquisició i cessió a la Universitat de Vic del fons bibliogràfic Miquel i Macaya per part de l’Ajuntament de Vic.

–Anton Granero assumeix la direcció d’Eumo Editorial.

–Eumo Editorial produeix 72 títols, edita el *Primer Diccionari* (abril de 88) i inicia les col·leccions Salut i Referències.

1988-89

– Els Estudis Universitaris de Vic assoleixen la xifra de mil estudiants.

- Lliçó inaugural “La Infermeria avui”, a càrrec de la professora Montserrat Faro.
- Maig de 89 creació d’Abril Editorial per a la publicació dels llibres d’Eumo en castellà i en euskera.
- Culminació de l’expedient de creació de l’Escola Universitària Politècnica adscrita a la Universitat Politècnica de Catalunya.
- Segon Col·loqui sobre Verdaguer.
- Desè aniversari d’Eumo Editorial.
- Eumo inicia les col·leccions Tecno-ciència i Primers Contes.
- Primera edició del concurs intern de Borsa de l’Escola d’Empresarials

1989-90

- Inici de l’Escola Universitària Politècnica amb les carreres d’Enginyeria Tècnica Agrícola i Enginyeria Tècnica Informàtica.
- Inauguració del curs amb la presència del Molt Hble. Sr. Jordi Pujol, president de la Generalitat de Catalunya, el 6 d’octubre del 89.
- Lliçó inaugural “Empresaris, directius, mànagers. La funció de l’empresari i la seva evolució”, a càrrec del professor Pere Jódar.
- Anna Bonafont assumeix la direcció de l’Escola d’Infermeria.
- Antoni Tort assumeix la direcció de l’Escola de Mestres.
- Francesc Codina assumeix la direcció d’Abril Editorial.
- Creació, el gener de 1990, de la societat mercantil Eumo Editorial SA dirigida per Josep Tió.
- Creació, el gener de 1990, de la societat mercantil Eumo Gràfic SA dirigida per Anton Granero.
- Un equip d’estudiants de l’Escola d’Empresarials guanya el concurs espanyol de Borsa organitzat pel diari “Expansión”.

1990-91

- Inauguració del curs amb la presència del conseller d’Ensenyament Dr. Josep Laporte.
- Lliçó inaugural “Consideracions lingüístiques sobre la comunicació internacional”, a càrrec de la professora Josefina Guix.

- Inici de la carrera d’Enginyeria Tècnica de Telecomunicacions.
- S’inaugura el pont del carrer de la Sagrada Família.
- Pel novembre apareix el primer número del butlletí Campus.
- 4-6 de setembre, 2n Simposi sobre l’ensenyament del català a no-catalanoparlants.
- Per primera vegada set estudiants estrangers fan una estada a la UVic i vuit de la UVic fan una estada a l’estranger per dur a terme el Diploma Europeu de Gestió Internacional (DEGI) a través del primer intercanvi d’estudiants del programa Erasmus.
- Creació del Servei d’Assaigs i Recerca Tecnològica (SART)
- Tancament d’Abril Editorial per problemes de distribució.

1991-92

- 2.300 estudiants iniciaven el curs.
- Inauguració del curs el 8 de novembre a l’Aula Magna del edifici C, inaugurat el mateix dia, amb la presència del president del Parlament de Catalunya Sr. Joaquim Xicoy.
- Lliçó inaugural “Anys, mesos i dies”, a càrrec del professor Antoni Susín.
- L’Escola d’Empresarials organitza el cicle de debats “L’Estat del Benestar: transformacions i canvis” amb la participació d’Antoni Farrés, Josep Antoni Carod Rovira, Miquel Roca i Pasqual Maragall.
- Eumo Editorial es trasllada pel març al remodelat edifici G.

Trasllat d’Eumo Editorial a l’edifici G. Foto: Jordi Puig

- Miquel Tuneu és nomenat director d'Eumo Editorial.
- Primer número de Laamoral, la revista dels estudiants.
- Quinzè aniversari de l'Escola de Magisteri
- Desè aniversari de l'Escola d'Infermeria (edició d'un número monogràfic de Miramarges)
- Cinquè aniversari de l'Escola d'Empresarials
- Novembre de 1991 Tercer Col·loqui Verdaguer.
- Segimon Serrallonga és nomenat director de la Biblioteca.

1992-93

- 2.562 estudiants iniciaven el curs.
- Inauguració del curs el 29 d'octubre amb la presència del comissionat per a Universitats i Recerca Dr. Josep Laporte
- Lliçó inaugural "Evolució de la vida i contaminació del medi" a càrrec del professor Josep Turet.
- Acte de lliurament del Diploma Europeu de Gestió Internacional (DEGI) a Vic presidit pel rector de la UB, Sr. Josep M. Bricall.
- Sol·licitud d'adscripció de la Facultat de Traducció i Interpretació a la Universitat de Barcelona. El Consell Interuniversitari de Catalunya ratifica l'acord. L'Ajuntament cedeix la Casa Bojons per falta d'espai al campus de Miramarges.
- L'Escola d'Empresarials crea el Servei d'Estudis i Recerca.
- La FUB obre un local al carrer Còrsega 413 de Barcelona per informar dels Estudis Universitaris de Vic i per a ús d'Eumo Editorial i Eumogràfic.

1993-94

- 2.982 estudiants iniciaven el curs.
- Inauguració oficial del curs el 4 de novembre amb la presència del rector de la UB Dr. Josep M. Bricall i del director general d'Universitats Dr. Ramon Pla i Arxé.
- Lliçó inaugural "Llum i ones electromagnètiques" a càrrec del professor Miquel Caballeria.
- La Facultat de Traducció i Interpretació inicia les activitats a la casa Bojons amb 84 alumnes. Degana: Dra. Martha Tennent.
- Creació de l'Aula de Teatre dels Estudis Universitaris de Vic (ATEUV).
- Trasllat d'Eumogràfic al carrer Jaume I.

Inauguració oficial del curs 1993-1994 amb la presència del rector de la UB Dr. Josep M. Bricall i del director general d'Universitats Dr. Ramon Pla i Arxé.

- La presidència de la comissió paritària del DEGI (que és rotativa i bianual) recau en l'Escola d'Empresarials, i n'assumeix la responsabilitat Josep Maria Jordà.
- Es crea l'Aula Universitària per a la Gent Gran d'Osona fruit d'un conveni entre els EUA i l'associació AFOPA.

1994-95

- 3.353 estudiants iniciaven el curs.
- Inauguració oficial del curs el 27 d'octubre amb la presència del rector de la UPC Dr. Jaume Pagès i del director general d'Universitats Dr. Ramon Pla i Arxé.
- Lliçó inaugural "Reflexions entorn de la traducció" a càrrec de la Dra Martha Tennent.
- Desè aniversari d'Eumogràfic
- Quinzè aniversari d'Eumo Editorial.
- Josep Tarradellas deixa el càrrec de director de l'Escola d'Empresarials i l'assumeix el Dr. Joan Carles Suari.
- S'estrena l'edifici D, de 2.263 metres quadrats de sostre i finançat per l'Ajuntament de Vic amb subvenció del FEDER. S'hi traslladen la Biblioteca, que duplica l'espai de què disposava, i els estudis de l'Enginyeria Tècnica Agrícola.
- Del 18 al 20 de maig té lloc el IV Col·loqui sobre Verdaguer a la Facultat de Traducció i Interpretació.
- El mes de maig el Sr. Jacint Codina assumia l'alcaldia de la ciutat de Vic i pel juliol s'incorporava com a president del Patronat de la FUB en substitució del Sr. Pere

Girbau que ho havia estat durant els vuit anys del seu mandat.

–Santi Ponce rep el “Premi Catalunya d’Economia”, concedit per l’IEC, per la seva tesi doctoral.

–Enric Casulleras substitueix J. M. Jordà en la direcció del DEGI.

1995-96

–3.538 estudiants iniciaven el curs. El 25 d’octubre s’inaugura oficialment el curs amb la presència del comissionat per a Universitats i Recerca Sr. Joan Albaigés.

–Lliçó inaugural “Reflexió sobre la pràctica i pràctica de la reflexió”, a càrrec de la professora Mercè Torrents.

Inauguració oficial de l’edifici D i de la nova Biblioteca el dia 13 de gener amb la presència del president de la Generalitat Sr. Jordi Pujol al qual el Patronat de la FUB va fer lliurament de la “Memòria per a la creació i el reconeixement de la Universitat de Vic”.

–Dos màrtirs de ma pàtria, o siga Llucià i Marcià, a cura de Ricard Torrents, primer volum de l’edició crítica de l’Obra completa de Jacint Verdaguer.

–Pel novembre de 1995 la Fundació Universitària Balmes va promoure la pròpia escissió per crear una nova fundació, la Fundació Universitària Eusebi Molera amb la intenció de donar continuïtat al projecte universitari de Vic amb l’especialització en dues branques de la dicència universitària: humanitats i enginyeria.

–El Patronat de la FUEM assumeix la titularitat de l’Escola Politècnica.

–El Patronat de la FUB crea la Facultat de Ciències Jurídiques i Econòmiques d’Osona adscrita a la UB.

–L’Ajuntament de Vic pren l’acord de finançar, amb una aportació del FEDER, el nou edifici Torre dels Frares per a l’Escola Politècnica.

–La FUB va convocar un concurs públic d’idees per al projecte de l’edifici Torre dels Frares. El veredictes es va fer públic el dia 26 de febrer i va resultar guanyador el projecte presentat per l’equip d’arquitectes format per Víctor Rahola, Xavier Forgas i Dolors Ylla-Català.

–La FUB va comprar a l’Ajuntament de Vic una parcel·la del carrer Sagrada Família annexa al Campus i va encarregar el projecte de construcció d’un edifici per a la Facultat de Ciències Jurídiques i Econòmiques als arquitectes Manuel Anglada i Jacint Raurell.

–El professor Josep Turet assumeix la direcció del Servei d’Assaig i Recerca Tecnològica (SART).

–L’Escola d’Empresarials fa el primer postgrau de Gestió per a PIMES.

–Primera Jornada de Portes Obertes el 15 de juny.

–El 18 de juny de 1996 el secretari general del Departament de la Presidència, Sr. Joaquim Triadú, i el comissionat per a Universitats i Recerca, Sr. Joan Albaigés, comunicaven als Patronats de les Fundacions i a la Direcció General dels EUV que el Govern de la Generalitat donava el vistiplau a l’inici dels tràmits per al reconeixement de la Universitat de Vic.

–Primera Universitat d’Estiu amb 14 cursos i 450 inscrits.

Inauguració oficial de l’edifici D i de la nova Biblioteca el dia 13 de gener amb la presència del president de la Generalitat Sr. Jordi Pujol

Primera Universitat d’Estiu.

UNIVERSITAT DE VIC

3. Universitat de Vic

1996-97

–S'inicia el curs amb 3.640 estudiants, un nou centre, la Facultat de Ciències Jurídiques i Econòmiques, i una nova carrera, la Llicenciatura d'Administració i Direcció d'Empreses.

–Inauguració oficial del curs el 22 d'octubre amb la presència del Sr. Joaquim Triadú, secretari general de la Presidència de la Generalitat. El Sr. Antoni Caparrós, rector de la UB, el Sr. Jordi Berrio, vicerector de la UAB, el Sr. Lluís Jofre, vicerector de la UPF i el Sr. Antoni Giró, director general de Recerca.

–Lliçó inaugural "Eusebi Molera i Bros. Aproximació a la figura d'un vigatà inquiet" a càrrec del professor Santi Ponce i Vivet.

–El 26 de novembre de 1996 el Consell Interuniversitari de Catalunya emet un informe favorable de la Memòria per a la Creació i Reconeixement de la Universitat de Vic.

–El gener de 1997 la Fundació Universitària Balmes va absorbir la Fundació Universitària Eusebi Molera per constituir-se en única entitat titular de la Universitat de Vic, requisit indispensable per poder ser reconeguda.

–El 4 de març el Consell Executiu del Govern de la Generalitat va aprovar la Llei de Reconeixement de la Universitat de Vic i va trametre el text de la llei al Parlament de Catalunya per al debat i l'aprovació.

–La professora M. Antònia Pujol assumeix la direcció del DEGI.

–La FCJE fa el primer màster de Gestió d'Empresa, en format modular.

–El 21 de maig es va celebrar la sessió plenària del Parlament de Catalunya que tenia, en el seu primer punt de l'ordre del dia, l'aprovació de la Llei de Reconeixement de la Universitat de Vic. Un nombrós grup de professors i professionals de serveis dels EUV van assistir al Parlament per seguir de prop el debat i celebrar-ne el resultat. Tots els 112 diputats presents hi van votar a favor. A migdia hi va haver un dinar per a 1.700 persones al campus de la nova Universitat.

–24 de maig festa ciutadana de celebració de recuperació de la Universitat a la plaça Major.

–El 31 de maig a la Sala de la Columna de l'Ajuntament es va fer una celebració acadèmica amb la presència de la consellera de Justícia, Sra. Núria de Gispert, i del Dr. Josep M. Bricall, president de la Conferència de Rectors d'Europa que va pronunciar la conferència "Reflexions a l'entorn del restabliment de la Universitat de Vic". La celebració es va cloure amb un concert de l'Orquesta Simfònica de Barcelona i Nacional de Catalunya al Teatre Atlàntida.

–El 6 de juny el conseller de la Presidència Sr. Xavier Trias va inaugurar l'edifici central de la Universitat de Vic al carrer Sagrada Família, seu de la Facultat de

Professors dels EUV i autoritats polítiques i acadèmiques al Parlament de Catalunya .

Celebració acadèmica a la Sala de la Columna de l'Ajuntament. 31 de maig de 1997.

El 20 de juny de 1997 van prendre possessió dels seus càrrecs el Rector i els membres de la Junta de Rectorat de la Universitat de Vic.

Ciències Jurídiques i Econòmiques i dels serveis de Secretaria i Administració.

–El mes de juny es van signar amb els tres rectors de les universitats adscrites, Universitat de Barcelona, Autònoma de Barcelona i Politècnica de Catalunya, els convenis que regulaven el procés de desadscripció dels centres dels EUV.

–El 12 de juny el Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya va publicar la Llei de Reconeixement de la Universitat de Vic.

–El 20 de juny van prendre possessió dels seus càrrecs el Rector i els membres de la Junta de Rectorat de la Universitat de Vic. Rector, Ricard Torrents. Vicerector d'Ordenació Acadèmica i de Professorat, Enric Lòpez. Vicerector de Recerca i Relacions Institucionals, Ramon Coy. Vicerector de Comunitat i Extensió Universitàries, Ramon Pinyol. Secretària General, Montserrat Vilalta. Administrador-gerent, Jaume Puntí. Delegat del Rector per a la Comunicació i la Imatge Institucional, Anton Granero. L'acte de presa de possessió va tenir lloc a l'Aula Magna de la Facultat de Traducció i Interpretació amb la presència de de vuit de les nou universitats de Catalunya representades per cinc rectors i tres vicerectors a més del Comissionat per a Universitats i Recerca.

–El 7 de juliol el Butlletí Oficial de l'Estat recollia la Llei de Reconeixement de la Universitat de Vic i el Comissionat per a Universitats i Recerca feia pública

una resolució per la qual s'autoritzava l'inici de les activitats de la nova Universitat.

–El 18 de setembre la Comisión Académica del Consejo de Universidades va aprovar l'homologació dels Plans d'Estudis de les catorze titulacions de la Universitat de Vic per al curs 1997-98.

–Creació del Servei de Traducció i Interpretació de la Facultat de Traducció i Interpretació.

–Creació de l'Àrea de Comunicació dirigida pel professor Ramon Roig, que inclou un Servei de Premsa coordinat per la periodista Rosa M. Sanjaume.

–Creació del Servei de Documentació Europea integrat a la Biblioteca.

–El professor Joan Masnou substitueix la professora Fina Guix en la direcció de l'Escola d'Idiomes.

1997-98

–Inauguració oficial del curs el 22 d'octubre amb la presència del conseller de la Presidència Sr. Xavier Trias i el director general de Recerca Sr. David Serrat.

–Lliçó inaugural "El professorat en el laberint educatiu" a càrrec d'Antoni Tort i Bardolet, degà de la Facultat d'Educació.

–3.650 estudiants matriculats.

–Comencen les obres de construcció de l'edifici Torre dels Frares.

–Implantació de tres noves carreres: la Llicenciatura de Psicopedagogia, la Llicenciatura de Ciència i Tecnologia dels Aliments i l'Enginyeria Tècnica Industrial, especialitat d'Electrònica Industrial.

Curs 1997-98. Comencen les obres de construcció de l'edifici Torre dels Frares.

- Creació del Centre Eusebi Molera de Formació Continuada i Transferència de Tecnologia (CEMFORT).
- Desè aniversari de l'Escola d'Empresarials. Es fa un sopar amb els exalumnes i s'edita un estudi sobre la inserció professional dels diplomats de l'Escola.
- Josep Burgaya és nomenat degà de la FCJE en substitució de Joan Carles Suari.
- Modificació dels Estatuts de la FUB per tal d'ampliar el Patronat.
- Aprovació per part del Patronat dels Estatuts de la Universitat.
- Primer programa de doctorat de la Universitat de Vic: Metodologia i Anàlisi de la Traducció, a la Facultat de Traducció i Interpretació.
- Concepció Roca Casas nomenada directora de l'Àrea de Comunicació.
- Montserrat Ayats i Carlota Torrents nomenades codirectores d'Eumo Editorial en substitució de Miquel Tuneu, que passa a dirigir el Servei de Publicacions de la Universitat.

1998-99

- Inauguració oficial del curs el 22 d'octubre amb la presència del conseller de Sanitat Sr. Eduard Rius i el director general de Recerca Sr. David Serrat.
- Lliçó inaugural "Tenir cura" a càrrec d'Anna Bonafont i Castillo, directora de l'Escola Universitària de Ciències de la Salut.
- Implantació de quatre noves titulacions: les diplomatures de Fisioteràpia, Teràpia Ocupacional, Turisme i Biblioteconomia i Documentació.

Inauguració oficial del curs 1998-99.

- La Facultat de Traducció i Interpretació passa a denominar-se Facultat de Ciències Humanes, Traducció i Documentació.
- Trasllat d'Eumogràfic al carrer Perot Rocaguinarda i obertura de l'estudi de Barcelona al carrer Santa Eulàlia.
- 3.860 estudiants matriculats.
- Trasllat de les enginyeries tècniques d'Informàtica, Telecomunicacions i d'Electrònica Industrial al nou edifici de la Torre dels Frares.
- Un equip d'estudiants de la FCJE guanya el primer premi del concurs PIMEC-SEFES amb el treball "Implementació del comerç electrònic a la petita i mitjana empresa: barreres, avantatges i models de futurs".
- Primera edició del Doctorat en Finances: Disseny i Valoració de Productes financers, de la FCJE.
- Primera edició de la jornada Universitat-Empresa, que suposa una trobada anual entre professors de la FCJE i professionals llicenciats o diplomats de les carreres de la Facultat.
- Primera convocatòria del Premi de Recerca per a Estudiants de Batxillerat.
- Presentació de la Càtedra UNESCO sobre "Desenvolupament Humà Sostenible" Universidad de La Habana - Universitat de Vic.

1999-2000

- Inauguració oficial del curs el 19 d'octubre amb la presència del president de l'Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari de Catalunya, Sr. Antoni Serra Ramoneda, i del director general d'Universitats Sr. Antoni Giró.

Presentació de la Càtedra UNESCO.

–Lliçó inaugural “Organització i Futur” a càrrec de Ramon Gisbert i Gelonch, professor de la Facultat de Ciències Jurídiques i Econòmiques.

–Implantació de l'Enginyeria d'Organització Industrial i de les diplomatures de Nutrició Humana i Dietètica i Educació Social.

–Implantació de dos títols propis a Barcelona: el Graduat en Disseny a BAU, Escola de Disseny, i el Graduat Superior en Mitjans de Comunicació a Mass Media, Escola Superior de Mitjans de Comunicació.

–Lliurament de diplomes als primers titulats del Centre de Formació de Mestres M. Antònia Canals de la Universitat de Vic i la Tribhuvan University del Nepal.

–Congrés internacional Gerbert d'Orlhac i el seu temps. Catalunya i Europa a la fi del 1r mil·lenni.

–Un equip d'estudiants de la FCJE guanya el primer premi del concurs PIMEC-SEFES, per segon any consecutiu.

–Febrer 2000. Antoni Uix nou gerent de la FUB en substitució de Jaume Puntí, que es jubila.

Celebració del 20è aniversari d'Eumo Editorial.

Curs 1999-2000. 10è aniversari de l'Escola Politècnica Superior.

–Inici d'implantació del “Pla Director de la Universitat de Vic 2000-2003”.

–Reducció de la Junta de Rectorat a quatre persones: Ricard Torrents, rector; Ramon Pinyol, vicerector d'Assers Acadèmics; Antoni Uix, gerent, i Montserrat Vilalta, secretària general.

–Josep M. Serrat és nomenat delegat del rector per a la Recerca.

–M. Antònia Pujol és nomenada delegada del rector per a les Relacions Internacionals.

–20è aniversari d'Eumo Editorial.

–10è aniversari de l'Escola Politècnica Superior.

–400 anys de la Universitat Literària de Vic.

2000-01

–Inauguració oficial del curs el 17 d'octubre amb la presència del conseller de Governació, Sr. Josep Antoni Duran i Lleida que també va inaugurar la segona fase de construcció de l'edifici Torre dels Frares, de 1784 m2.

–Lliçó inaugural “Genomes i proteomes” a càrrec de l Dr. Josep M. Serrat, professor de l'Escola Politècnica Superior.

–3.890 estudiants en ensenyaments homologats i 680 en títols propis.

–Implantació de la diplomatura de Mestre/a, especialitat d'Educació Física.

–Implantació de quatre títols propis, el Graduat Superior en Empresa i Economia Internacional i el Graduat Superior en Comunicació i Periodisme Empresarial amb el centre ESERP, el Graduat en Gestió i Direcció d'Empreses Esportives amb l'Escola Superior Johan

Octubre de 2000. Inauguració de la segona fase de construcció de l'edifici Torre dels Frares

Cruyff, i el Graduat Superior en Enginyeria de Qualitat Industrial amb l'Institut de Ciència i Tecnologia de Mollet.

–Impartició de l'Enginyeria d'Organització Industrial en format semipresencial gràcies a la plataforma virtual TAUVIC. Aquesta és la primera carrera que s'imparteix en aquest format.

–Manel Vilar és nomenat director de l'Escola Politècnica Superior en substitució de qui ho havia estat des de l'inici d'aquest centre, el Sr. Enric López.

–Josep Comas és nomenat director de l'Àrea de Màrqueting i Comunicació.

–Fina Domènech és nomenada cap de l'Àrea de Recursos Humans.

–Inici de la construcció del segon bloc de l'edifici central de la UVic gràcies al mecenatge de diverses empreses.

–El professor Joan Solà substitueix Martha Tennent en el deganat de la Facultat de Ciències Humanes, Traducció i Documentació.

–El professor Sergi Domínguez substitueix la professora Montserrat Corrius en la direcció de l'Escola d'Idiomes.

–Segimon Serrallonga, que es jubila, és nomenat primer professor emèrit de la Universitat de Vic.

2001-02

–Inauguració oficial del curs el 18 d'octubre amb la presència del Sr. Antoni Giró, director general d'Universitats. L'acte va tenir lloc a la nova Aula Magna de l'edifici Torre dels Frares.

–Lliçó inaugural "Traducció, innovació cultural i redreçament nacional" a càrrec del Dr. Ramon Pinyol i Torrents, vicerector d'Afers Acadèmics.

–3.800 estudiants en ensenyaments homologats i 983 en títols propis.

–Implantació de les llicenciatures de Ciències de l'Activitat Física i l'Esport i de Publicitat i Relacions Públiques.

–La Facultat de Ciències Humanes, Traducció i Documentació es va traslladar a l'ala nord de l'edifici Torre dels Frares un cop acabada la tercera fase de les obres (4984 m²). L'Escola Politècnica Superior n'ocupa l'ala sud, i el cos central l'ocupen l'Aula Magna i la Biblioteca, que ara disposa de dos centres operatius.

–Un equip d'estudiants de la FCJE guanya el primer

Inauguració oficial del curs 2001-2002.

premi del concurs PIMEC-SEFES per tercer any consecutiu.

–La professora Noemí Morral és nomenada delegada del rector per a les Relacions Internacionals en substitució de M. Antònia Pujol.

–10 de gener de 2002, Artur Mas, conseller en cap i de la Presidència, inaugura l'edifici de la Torre dels Frares de 9.743 m² completament acabat.

–19 de febrer: la Generalitat de Catalunya s'incorpora al Patronat de la FUB amb 3 representants: Josep Grifoll, secretari general del DURSI; Antoni Giró, director general d'Universitats, i Carme López, subdirectora general d'Universitats.

–39 estudiants Erasmus fan una estada a la Universitat de Vic. Els intercanvis Erasmus van començar el curs 90-91.

Curs 2001-2002. La Facultat de Ciències Humanes, Traducció i Documentació es trasllada a l'edifici Torre dels Frares.

Maig de 2002. David Serrat, nou rector de la UVic i els membres de la nova Junta de rectorat.

Setembre de 2003. Inauguració del 3r Simposi sobre l'ensenyament del català a no catalanoparlants.

–La Universitat de Vic compta amb 19 grups de recerca en diversos àmbits.

–Es comença d'impartir la Diplomatura d'Informació i Documentació en format semipresencial a través de la plataforma Tauvic. Aquesta modalitat va començar el curs anterior amb l'Enginyeria d'Organització Industrial.

–La Facultat de Ciències Jurídiques i Econòmiques passa a denominar-se Facultat d'Empresa i Comunicació.

– 3 de maig de 2002. Acte acadèmic inaugural dels 25 anys de l'Escola de Mestres "Balms"-Universitat de Vic amb la presència de Jordi Pujol, president de la Generalitat de Catalunya, i acte festiu, al vespre, amb l'espectacle Veles e Vents del grup Xarxa Teatre.

–El mateix dia Eumo Editorial inaugurava oficialment les seves noves instal·lacions al Palau Bojons de Vic.

–El 23 de maig s'investia el pare Miquel Batllori Doctor Honoris Causa per totes les universitats catalanes. Per a la UVic significava lliurar el seu primer doctorat Honoris Causa.

–El 30 de maig el Patronat de la FUB va acordar nomenar el Dr. David Serrat i Congost nou rector de la Universitat de Vic. Els membres de la nova Junta de rectorat serien el Dr. Pere Quer, el Dr. Josep Burgaya, el Dr. Josep M. Serrat, la Sra Montserrat Vilalta, la Sra Mercè de Rocafiguera i el Sr Antoni Uix. L'acte de presa de possessió va tenir lloc el dia 21 de juny.

2002-03

– 3, 4 i 5 de setembre. 3r Simposi sobre l'ensenyament del català a no catalanoparlants.

–Inauguració oficial del curs el 17 d'octubre amb la presència del Sr. Andreu Mas-Colell, conseller d'Universitats, Recerca i Societat de la Informació. L'acte va tenir lloc a la nova Aula Magna de l'edifici Torre dels Freres.

–Lliçó inaugural "Esport i educació a Vic" a càrrec del Dr. Josep Casanovas i Prat, professor de la Facultat d'Educació.

–Implantació de les llicenciatures de Periodisme i Ciències Ambientals.

–3 de març. La Dra. Assumpta Fargas assumeix el deganat de la Facultat d'Educació en substitució del Dr. Antoni Tort que ho ha estat durant tretze anys.

–14 de maig. El conseller del DURSI, Andreu Mas-Colell i el rector de la UVic, David Serrat, signen el contracte-programa de finançament de la UVic.

Maig de 2003. El conseller del DURSI i el rector de la UVic signen el contracte-programa de finançament de la UVic

Les raons de la Universitat de Vic

Enric Casulleras

Amb motiu del vint-i-cinquè aniversari de l'Escola de Mestres, i doncs, dels Estudis Universitaris a Vic, un grup de persones protagonistes del desplegament dels diferents ensenyaments i responsables de les diverses escoles i facultats han fet una reflexió conjunta sobre les circumstàncies històriques i l'impacte social, cultural i econòmic que el nostre projecte universitari ha tingut, i té, per Osona i per Catalunya.

L'Escola Universitària de Mestres "Jaume Balmes", de Vic, adscrita a la Universitat de Barcelona, fou creada el 4 de març de 1977. El primer curs acadèmic fou el de 1977-78. Era, doncs, un moment crucial per a la recuperació cultural de tot el país. Després de tants anys de genocidi lingüístic i repressió nacional, s'albirava per fi una possibilitat certa de recuperació de la identitat, i òbviament, els horitzons culturals i intel·lectuals tornaven a eixamplar-se. El record que alguns mestres formats en temps de la Generalitat republicana havien deixat permetia somiar als fundadors de l'Escola de Mestres que Osona podria contribuir a nodrir amb mestres de qualitat el cinturó de Barcelona. I certament, es feren importants progressos allà on el cinturó era més obert i madur, com es va veure en el Congrés de Cultura Catalana, gràcies a l'acció de les associacions de veïns (Ciutat Badia, Cornellà, i altres conglomerats semblants); ara, si aquest somni podria haver-se fet realitat,

si més no en una mínima part, amb les primeres promocions, també és cert que mancà un programa de catalanització del cinturó que coordinés accions simultànies des de la Capital i des de les comarques foranes. En la direcció somiada, potser l'acció més rellevant dels primers temps va ser el Simposi per a no catalanoparlants.

I si l'Escola de Mestres va aportar el seu gra de sorra a la tasca enorme de recuperació nacional, no gens menys cal subratllar-ne la seva decisiva col·laboració en la vertebració territorial de Catalunya, en el sentit que Segimon Serrallonga i Francesc Codina expressaven en la seva ponència *Aspectes culturals de la política territorial* (El nacionalisme català a la fi del segle XX, 1987): "A l'hora de dreçar un mapa de l'educació superior cal tenir en compte tot el país i no solament unes parts. Si la gran ciutat absorbeix totes les altres institucions educatives, deixa les comarques de més enllà de la seva rodalia immediata en una situació difícil, o molt difícil, i socialment injusta. Cal imaginar l'augment de riquesa que comportaria la incorporació al món universitari català d'unes quantes ciutats educatives, no solament des d'una perspectiva de geografia humana i doncs de llur caràcter agrícola, o ramader, o muntanyenc, o marítim, perspectiva que permetria llur especialització en determinats sectors, no solament llur potència en el camp de la llengua, sinó també del punt de vista qualitatiu en el

cas de les ciutats que es troben en possessió d'una història i d'una vitalitat cultural considerables. L'autosuficiència comarcal, d'altra banda, pel que fa als professionals que necessita cada zona és una qüestió de justícia social (a més de ser una raó d'estalvi econòmic). Hi ha d'haver la possibilitat de cursar determinats estudis en el mateix territori on s'exercirà la professió. En el camp de l'ensenyament, això suposa el foment o la creació d'escoles universitàries que puguin nodrir les escoles d'ensenyament primari i secundari, els hospitals i les clíniques, les empreses, el grups d'animació cultural”.

Les tesis sostingudes per Serrallonga i Codina, en bona mesura la història de la Universitat les ha anat fent bones. Des del curs 1986-87, l'Escola de Ciències de la Salut nodreix de professionals de la infermeria hospitals i clíniques, i més recentment, de fisioterapeutes, professionals de la dietètica i nutrició i teràpia ocupacional; l'Escola d'Estudis Empresarials, avui Facultat d'Empresa i Comunicació, nodreix de directius les petites i mitjanes empreses, de gestors les empreses turístiques, i d'especialistes en comunicació, màrqueting, relacions públiques i, aviat, periodistes, les institucions públiques i privades d'Osona i de tot el país; des del curs 1989-90, l'Escola Politècnica, forma enginyers, tècnics i inventors; i des del 1993-94, la FCHTD forma traductors i intèrprets en llengües modernes.

L'existència a la ciutat de Vic d'un centre dedicat a la formació de professionals en infermeria data, en realitat, de l'any 1974. En aquell any s'estava produint un canvi del sistema sanitari: l'Hospital de la Santa Creu, vella institució dedicada bàsicament a atendre pacients geriàtrics i amb problemes socials, s'estava convertint en

un hospital modern capaç d'assistir pacients amb patologies agudes; i la Clínica l'Aliança, que des de feia molts anys es dedicava a la cirurgia, s'estava organitzant per crear un servei de medicina interna. Era una iniciativa impulsada per persones concretes, però sorgida d'unes necessitats socials evidents. L'any 1981, l'Escola Femenina d'Ajudants Tècnics Sanitaris d'Osona es convertia en Escola Universitària, i el 1987 deixava les velles instal·lacions de l'Hospital de la Santa Creu per a integrar-se als Estudis Universitaris de Vic. No es tractà d'un simple canvi d'ubicació: la integració del professorat a la comunitat universitària comportà la innovació dels programes docents, juntament amb una progressiva especialització per matèries dels professors de l'Escola. Les línies de treball van anar dirigides a dissenyar i desenvolupar un projecte pedagògic basat en un marc de referència de cures d'infermeria que tenia com a objecte d'estudi la resposta humana davant els processos de salut-malaltia. Els eixos articuladors d'aquest projecte eren l'atenció integral i individualitzada de cada subjecte, l'ús d'una metodologia de treball rigorosa i científica basada en l'evidència, i la relació assistencial com a eina indispensable per a la comprensió i l'atenció a l'altre. L'Escola s'adheria així a la política sanitària de l'Organització Mundial de la Salut (OMS), que, per a la regió europea, es concreta en quatre categories d'objectius i d'accions: a) garantir la igualtat en les prestacions sanitàries, b) afegir vida als anys, c) afegir salut a la vida, i d) afegir anys a la vida.

El reconeixement ple de la Universitat de Vic, l'any 1997, suposà un canvi qualitatiu per a l'Escola d'Infermeria, d'ençà llavors Escola Universitària de Ciències

Primer edifici de l'Escola de Mestres. Foto: Jordi Puig

de la Salut. Com explica Anna Bonafont, directora des de l'any 1989, començava un nou repte: la integració de la multidisciplinarietat. De la mateixa manera que el moviment holístic defensa que el tot va més enllà de la suma de les parts, el procés d'integració del nou professorat obria una nova via cap a la interdisciplinarietat, entenent com a tal un marc de treball en què els intercanvis entre les diverses disciplines són essencials per assolir una finalitat compartida. Els nous requeriments que planteja la millora de salut de la població fan necessària la intervenció de diversos professionals com a condició indispensable per donar un tipus d'atenció global i individualitzada a cada cas particular. L'atenció comunitària, l'educació per a la salut, el *counselling* i l'atenció a les famílies (o a l'entorn més immediat del malalt) són elements clau per assolir canvis en els estils de vida de la població, o en la millora de la qualitat dels serveis orientats a la reeducació i la rehabilitació de persones que es veuen afectades per una malaltia crònica, degenerativa o incapacitant.

Si l'Escola de Mestres va fer una aportació remarcable a la recuperació cultural i a la renovació pedagògica del nostre país, i l'Escola de Ciències de la Salut ha impulsat un concepte d'atenció integral al malalt que contribueix decisivament a la millora de la qualitat de vida de les persones, l'Escola de Ciències Empresariales, que inicià la seva singladura el curs 1986-87, ha tingut també un paper destacat en el projecte universitari de Vic, i àdhuc en el mapa universitari català. D'una banda, durant una dècada sencera, el nombre d'estudiants que decidiren cursar estudis de Ciències Empresariales a

Catalunya sobrepassava les possibilitats d'oferta existents en les universitats públiques; per tant, l'Escola d'Empresariales d'Osona reté un inestimable servei públic, en la mesura que contribuï en gran manera a suplir aquesta mancança; d'altra banda, aquest fenomen, conjuntural si voleu, permeté elevar la xifra global d'estudiants de Vic fins a uns nivells perfectament homologables al d'altres ciutats universitàries europees, a més de generar uns ingressos que facilitaren el creixement d'altres carreres, activitats i projectes culturals. Amb tot, seria injust avaluar l'aportació d'aquesta Escola, avui la Facultat de Empresa i Comunicació, en termes exclusivament quantitius; la inclusió de les disciplines de gestió, empresa i economia en el conjunt de l'activitat universitària, propicià també alguns avenços qualitatius. En aquest sentit, l'Escola fou pionera en el camp de les relacions internacionals, d'intercanvi d'estudiants amb altres universitats europees, dels programes Erasmus, i també, de la realització d'estudis de postgrau i màsters.

La Universitat no la fan les aules, els laboratoris i les biblioteques, ni és el lloc que freqüentàvem quan teníem vint anys; la Universitat és la Institució a la que tornem sempre, si és que algun cop ens n'hem apartat, per seguir amb la formació continuada, la reflexió permanent, la crítica constructiva. Doncs bé, cal reconèixer la contribució de la FEC a la generalització de la consciència de la necessitat de formació continuada entre els professionals que assumeixen la responsabilitat de la gestió i direcció, tant en les empreses i entitats privades com en els subjectes de dret públic.

Segon edifici de l'Escola de Mestres. Foto: Miquel Pérez

Actual edifici de la Facultat d'Educació. Foto: Oriol Molas

El curs 1989-90 s'iniciava l'activitat de l'Escola Universitària Politècnica amb les carreres d'Enginyeria Tècnica Agrícola i Enginyeria Tècnica Informàtica. Era la penúltima branca que havia de completar l'arbre del saber, la que havia d'oferir la possibilitat de formar a la pròpia comarca els especialistes tècnics que les innovacions vertiginosament ràpides del món de la tecnologia reclamen, i ensem, la que ens permetria disposar del capital humà imprescindible perquè una institució capdavantera com, per definició, és la Universitat, pogués assimilar els canvis tecnològics de finals de segle. I és clar, amb la Politècnica, els laboratoris, la recerca aplicada, els serveis a les empreses, la transferència de tecnologia... tot allò que fa de la Universitat, no només un nucli de pensament, erudició i docència, sinó també un element bàsic de progrés científic i modernitat.

El curs 1993-94 brotà la darrera branca de l'arbre, la Facultat de Traducció i Interpretació, avui Facultat de Ciències Humanes, Traducció i Documentació (FCHTD). Aquesta facultat permetia avançar amb veles desplegadas pel camp de la recerca humanística, vocació de llarga trajectòria entre la comunitat universitària de Vic, i representava l'oportunitat de competir en un terreny, la traducció i la interpretació professionals que, en el decurs del temps, cada cop ha anat adquirint més rang acadèmic i més reconeixement públic. Circumstancialment, l'obertura d'aquesta facultat obligava a fer un pas decisiu en la història de la Institució, tota vegada que ja s'ultrapassava el nombre de diplomatures i llicenciatures que en el format d'estudis universitaris adscrits a universitats públiques, la legislació vigent

permetia; desplegar la Llicenciatura de Traducció implicava la creació d'una segona fundació universitària o, en darrer terme, el reconeixement ple de la Universitat, fet que, com és prou sabut, acabà succeint el maig del 1997, amb la votació unànime del Parlament de Catalunya. D'altra banda, aquesta Facultat, aleshores coneguda com la FACTI, fou la primera en desenvolupar programes d'ensenyament de tercer cicle. I incorporà aviat la Diplomatura en Biblioteconomia i Documentació; una aposta per un ofici, el de bibliotecari i documentalista, en ple procés de transformació profunda, al compàs de la consolidació d'un concepte nou en plena expansió: el de la societat de la informació i el coneixement. Com el professor Manuel Llanas explica, això obligà als romanistes formats en el caire més positivista de la filologia a reorientar llurs activitats de recerca envers un altre àmbit de coneixement, i acomodar-se a les aspiracions i a la mentalitat d'uns estudiants, la curiositat dels quals es projectava sobre uns interessos molt més tècnics que culturalistes.

Si avui, vint-i-cinc anys després, ens costa reconèixer-nos en aquella societat gris i reprimida, però assedegada de llibertat, cultura i identitat, que era Catalunya l'any 1977, podem dir que la nostra Universitat, caminant de bracet amb la història del país, ha fressat un camí que, amb els seus meandres i els seus alts i baixos, ens ha permès de veure i viure la que potser ha estat la transformació més pròspera, vertiginosa i prodigiosa de la nostra nació. Felicitem-nos-en.

Discurs a la Comunitat Universitària de Vic

Jordi Pujol i Soley

3 de maig de 2002. Discurs llegit pel President de la Generalitat en commemoració dels 25 anys de l'Escola de Mestres.

Benvolguts,

He volgut ser amb vosaltres en aquesta celebració tan especial per dos motius; el primer, pel meu afecte a la Universitat de Vic i el meu reconeixement a la seva magnífica trajectòria. I el segon, perquè reflexionar i parlar de l'escola i dels mestres, en aquest moment, em sembla particularment oportú.

En els darrers anys, l'esforç que s'ha fet per millorar l'ensenyament, al nostre país, ha estat molt notable. A nivell d'ensenyament superior hem passat de tres universitats a onze, a més d'altres vint ciutats on hi ha també activitat universitària; això suposa un gran esforç (no només pressupostari) a favor de l'equilibri territorial; perquè la Universitat és un gran element de dinamització econòmica, però, a més, aixeca el sostre intel·lectual, cultural, i en definitiva, humà, del país. De la qualitat d'aquests ensenyaments superiors en podem estar orgullosos, perquè els indicadors ens diuen que hem avançat molt. Després m'hi referiré.

Avui, que celebrem el 25è aniversari de l'Escola de Mestres, s'escau parlar, és clar, de l'escola, i també dels mestres. És cert que l'escola està una mica en crisi a tot arreu. I el paper del mestre també. Permetin-me recordar-los que el catalanisme sempre ha tingut una gran vocació pedagògica, ja des del s. XIX, i que la renovació pedagògica anà vinculada al noucentisme. Aquesta vocació arribà al seu punt culminant amb l'Escola Normal, en temps de la Generalitat republicana; i després de la guerra, malgrat les adversitats, seguí batallant, i donà peu a la creació d'estudis de magisteri com els de l'Escola Blanquerna o la mateixa Escola de Mestres de Vic, d'indubtable prestigi. Jo crec, i avui potser no és fàcil dir-ho, que aquesta vocació pedagògica va lligada al concepte d'ordre, de gust per la feina ben feta, d'exigència, d'estètica –no en un sentit de divertimento sinó en

un sentit exigent, és a dir, lligada a l'ètica. Doncs bé, fins a cert punt, aquests valors estan avui en crisi, i potser cal fer-hi una reflexió. Hi ha qui atribueix aquesta crisi a la LOGSE. Parlem-ne.

La LOGSE tingué, d'entrada, un suport molt gran dels sectors pedagògics, i també, de molts sectors polítics. I no cal dir-ho, del govern de la Generalitat. Doncs bé, la Generalitat continua essent fidel als principis que la van inspirar. Això no vol dir que no s'hagin comès errors, que caldrà intentar esmenar. En el moment de discutir i aprovar aquella llei, la Generalitat s'hi va implicar fins al punt de donar suport als grups experimentals, és a dir, a aquelles escoles que van introduir la reforma com a prova pilot. I l'experiment va ser molt positiu. És clar, els experiments es fan amb grups reduïts, i amb mestres particularment sensibilitzats i motivats. Després, quan l'operació esdevé universal és quan es plantegen les dificultats més serioses. La principal novetat de la LOGSE era l'escolarització obligatòria fins als setze anys. Nosaltres estem convençuts que aquest és un gran principi, i no hi renunciem: ara bé, l'aplicació d'aquest principi reporta problemes, i qui n'assumeix la càrrega és el mestre.

A Catalunya, l'aposta va ser doblement arriscada, perquè a més de l'escolarització fins als setze anys, vam op-

tar per la integració: nens i nenes amb disminucions físiques i, fins a cert punt, psíquiques; nens i nenes sords, cecs, marginats. És una opció que, com a societat, ens honora; ara, al mateix temps, és un gran repte. Per a tothom, però sobretot per als mestres. Tot això ha introduït una gran tensió a la tasca professional del mestre.

És indubtable que la massificació (tot i la reducció de la natalitat tenim un milió de nens, nenes, nois i noies a l'escola), l'esforç per la integració, i també el traspass de la responsabilitat educativa dels pares als mestres, han provocat grans canvis a l'escola.

Els errors tècnics, o polítics si volen, relacionats amb l'aplicació de la LOGSE, caldrà anar-los rectificants. Però, més enllà dels errors tècnics, hi ha una qüestió global, de responsabilitat molt difusa: em refereixo a la disminució de la figura, del prestigi, del mestre.

Abans, quan el nen, o el noi, si en arribar a casa, anunciava que l'havien renyat, el pare l'hi deia: alguna en deus haver fet. Avui, a casa, troba tanta complicitat amb els pares, que aquests són capaços d'anar a exigir explicacions al mestre. El doctor Antoni Tort, en referir-se als criteris educatius, parlava de l'equilibri entre la comprensió i l'exigència. Doncs potser aquest equilibri s'ha trencat a favor de la comprensió, fins al punt que, al final, ja no és comprensió, sinó claudicació. Això és una greu irresponsabilitat social que, d'entrada, fa víctima al mestre, però al capdavall, als nois i les noies.

Algun antic estudiant es queixava que, d'estudiant, no li havien ensenyat res de profit: que ells, els nois, havien exigint l'educació de les tres M: Marxisme, Marcuse, Mao; que el mestre, un home feble, havia transigit; i que ara resultava que no sabia anglès per anar pel món. Doncs bé: aquest no és el model de mestre que ens cal; aquest és un mestre incapaç o, si més no, feble, que no sap imposar el seu criteri. Cal recuperar, per a l'escola, la cultura de l'esforç, de la seriositat, del rigor. Caldria fer un esforç col·lectiu per recuperar el prestigi del mestre i, doncs, la seva autoritat. I caldria fer-ho entre tots, començant pels pares que, al capdavall, són els responsables últims de l'educació dels fills.

A aquests problemes s'hi enfronta tothom. Crisis semblants estant passant a altres països, fins i tots en aquells que tenen una gran tradició d'escola, com Alemanya o França. El director de Le Nouvelle Observateur, Jean Daniel, em deia que estava preocupat per França, perquè la integració no funcionava. I em citava,

com a puntals de la integració, l'exèrcit (volia dir el servei militar obligatori, que difonia uns certs valors patriòtics i de disciplina), l'Església, els sindicats i l'escola, que qualificava d'excessivament relativista. El relativisme universal, el que posa qualsevol principi en qüestió, no és aplicable a l'escola: no senyor, no és igual aprovar o suspendre.

Amb tot, i malgrat tots aquests errors, tant els més tècnics com els més generals, i dels quals ningú no pot defugir la responsabilitat, jo crec que el balanç general de l'evolució de l'ensenyament és positiu, tant qualitativament com quantitativament. ¿Que hi ha molt fracàs escolar? Bé, però no oblidem que ara, les estadístiques inclouen els nois i les noies que abans en quedaven marginats pel simple fet que no estaven escolaritzats.

Mirin, quan jo pregunto als empresaris estrangers si estan satisfets de la qualitat de la gent que troben aquí, sempre em diuen que aquest és un punt fort del país. I això és perquè, en general, les coses es fan bé. Les universitats també han millorat molt. No només n'hi ha onze, quan fa uns anys només en teníem tres, sinó que el volum de producció intel·lectual (els articles publicats en les revistes especialitzades) s'acosta ja molt a la mitjana europea, molt per sobre de la mitjana espanyola. Per tant, el pessimisme no està justificat. Els errors que s'hagin pogut cometre són, en bona mesura, fruit de la il·lusió amb què s'han fet les coses; i la il·lusió és un estat d'esperit que sempre és fructífer. Per tant, el que hem de fer és corregir-los, els errors, però confiar en les nostres possibilitats, amb la convicció que, globalment, hem fet un gran pas endavant.

Com a president de Catalunya us vull felicitar per la feina feta, i donar-vos les gràcies. Un país no el fan les seves institucions, sinó la seva gent. Així, doncs, moltes gràcies a tots: a les autoritats acadèmiques, als mecenes, als professors i als estudiants que heu fet possible aquesta realitat, ja consolidada, d'aquesta Escola de Mestres i de la Universitat de Vic. Gràcies i per molts anys.

Universitat i Educació

Ricard Torrents

3 de maig de 2002. Conferència llegida per l'aleshores rector de la UVic en commemoració dels 25 anys de l'Escola de Mestres.

M. Hble. President. Excm. Sr. Alcalde. Senyores, senyors. Companyes, companys.

Solemnitat dels 25 anys

Estem en un marc privilegiat. Ens el proporciona la commemoració solemne del vint-i-cinquè aniversari de l'Escola de Mestres que ho és alhora dels orígens de l'actual Universitat de Vic. Solemne vol dir de relleu singular, públic, festiu, cerimoniós.

És tan solemne aquest moment, que ha volgut presidir-lo el M. Hble. Sr. Jordi Pujol, en qualitat no sols de President de Catalunya, sinó també d'amic d'aquesta universitat, la gestació, creixement i consolidació de la qual ha seguit en tot moment amb interès personal des del seu lloc d'alta responsabilitat. Gràcies, president i amic. Ens honora que hàgiu volgut compartir amb nosaltres el goig de celebrar un aniversari tan significatiu per a tots els qui hem apostat pel projecte universitari de Vic. Entre els quals un nombre selecte d'empresaris que amb el seu patrocini desinteressat s'han implicat en els projecte.

Un lloc no prescindible en l'espai universitari català

Un projecte que veig obert en tres fronts: primer, retornar a Vic la condició plena de ciutat universitària, segon, restituir a Catalunya una de les universitats històriques en mala hora suprimides per fets de guerra i, tercer, construir una universitat singular, d'inciativa privada i pública alhora, una universitat que, per damunt de les seves dimensions modestes i la seva ubicació en el territori, ha d'ocupar un lloc no prescindible en l'espai universitari de la Catalunya contemporània, l'espai de l'Educació Superior i la Recerca, allà on batega la societat de la informació i del coneixement.

Les institucions com la nostra necessiten solemnitats

d'aquestes. Ens fan tocar fons. Aturem el dia a dia, parem els motors per a reorientar-nos, recordant d'on venim i reajustant l'equip de navegació per a enfocar el rumb. La nostra universitat, encara novella, necessita més que cap altra exercicis d'aquests. Com els equips que demanen temps per a revisar i recompondre les estratègies, la UVic, la comunitat universitària, els equips de govern i el patronat de la FUB, els professors i els professionals de serveis, hem d'omplir, amb una nova reflexió sobre les nostres responsabilitats, aquest temps que ens donem per a celebrar que la institució no sols compleix vint-i-cinc anys, sinó que, tancant una etapa, assoleix una de les seves velles aspiracions de participar, amb un contracte programa, en el finançament públic de les universitats catalanes. La festa dels 25 anys d'avui, es converteix, així, en una festa de majoria d'edat.

La Universitat dels segles XIX i XX

No cauré en la temptació de fer davant de vostès un exercici de nostàlgia, sempre productiu emocionalment, rememorant el passat. Tampoc no faré cap dels fàcils exercicis de prospecció del futur que, obviant el compromís, s'acostumen a fer en ocasions semblants.

El que faré, en els breus moments de què dispenso, serà un al·legat a favor de la Universitat que, simplifi-

cant, anomeno «Universitat educativa», i que la UVic està cridada a ser, no sols per a respondre, igual com totes les altres, a les demandes del nostre temps, sinó per a seguir una particular vocació interior que l'ha marcada des dels orígens.

Permeteu-me uns referents històrics europeus. A grans trets la Universitat del segle XIX fou la Universitat científica que, a través de les elits, traspasà les descobertes dels laboratoris al carrer. La del segle XX ha estat la Universitat democratitzada, sense exclusions, accessible a la majoria de població, jove i adulta, atenta als mercats de treball, posada al servei de la formació de professionals. La Universitat del segle XXI, a més de científica i professionalitzada, serà educativa.

Al segle XIX la revolució industrial anà acompanyada de la recerca científica, dels invents, d'una banda, i de l'escolarització primària de les masses obreres, de l'altra. Al segle XX les successives revolucions postindustrials van acompanyades de Recerca més Desenvolupament, d'una banda, i estudis superiors de l'altra. El que féu l'escola en les societats de la revolució industrial ho fa la universitat en les societats del coneixement. El que feien els petits laboratoris de les facultats ho fan els grans complexos d'investigació i tecnologia. L'alfabetització d'ahir és la universitarització d'avui.

La Universitat del segle XX a Catalunya

La universitat a la Catalunya del segle XX ha conegut successius combats. Primer fou el combat per la ciència i la modernitat. Mentre els països avançats d'Europa havien guanyat ja en el segle XIX la batalla de les universitats científiques i modernes, la nostra universitat, presonera del sistema espanyol, era encara pre-científica i premoderna en ple segle XX.

Recordem les aspiracions dels Congressos Universitaris Catalans de 1902 i de 1918, de modernitzar la institució, d'implicar-la en la cultura catalana i que, com tot, frustrà la primera dictadura del segle, la de Primo de Rivera. Recordem la Universitat Autònoma dels anys trenta i les seves consecucions en ciència, modernitat, catalanitat, i com la bota militar de Franco les esclafà i les ofegà durant quatre dècades. Cinquanta anys del segle XX assolats per dictadures militars, enemigues de la universitat i de la cultura catalana.

La Universitat actual

La Universitat sorgida després del franquisme hagué de cremar etapes i guanyar batalles que a les universitats d'Europa feia anys que es donaven per guanyades.

Aquí ha calgut tot el darrer quart del segle XX per a recuperar retards, superar anacronismes i lluitar per les evidències de la Universitat científica, la Universitat accessible, la Universitat catalana, la Universitat moderna.

Val a dir que després de dues dècades de democràcia i autogovern, i després d'una dècada d'estar en els processos unionistes d'Europa, la Catalunya universitària s'ha transformat tant que els canvis de superfície, tot i ser espectaculars, encara no revelen amb prou justesa els canvis de fons. De tres universitats hem passat a onze. D'uns campus inhòspits i insuficients hem passat a campus esplendents, funcionals i generosos. De totes les universitats a l'àrea metropolitana hem passat a quatre a les ciutats de Girona, Lleida, Tarragona/Reus i Vic, més una vintena de ciutats que compten amb centres adscrits i vinculats. De totes públiques hem passat a quatre de privades. De totes presencials hem passat a una enterament no presencial i moltes en part semipresencials. De la inòpia pressupostària hem passat a inversions mai ni tan sols somiades abans.

Aquests canvis espectaculars, crec que no són sinó la part visible de l'iceberg. A la part invisible s'està gestant la transformació de la societat catalana. La Universitat s'ha situat al centre de les demandes socials de coneixement en els camps de les professions, de les empreses i de la ciutadania. Aquests tres eixos, formació, mercats

laborals i innovació constitueixen «l'àmbit de tots els àmbits» de la universitat que, per a ser actual, adequada als temps, ha de ser competitiva.

De la Universitat competitiva

La competició de les universitats, de totes, es juga als camps d'Europa i del món. Només ens en podem alegrar, perquè és el millor que ens podia passar. Al capdavant el nostre horitzó l'hem tingut a Europa i al món dit occidental. Ha estat una de les reivindicacions constants dels universitaris catalans del segle XX. Sense contradicció, la catalanitat i l'uropeïtat s'han sentit com un binomi indissoluble. Per alguna cosa les universitats són una institució genuïnament europea, nascuda en un dels moments més creatius de la civilització, quan la nostra terra emergia en el mapa de l'Europa de les catedrals i de les universitats.

A l'entrada del segle XXI, a desgrat de retards i asimetries, les universitats catalanes s'estan posant en els carrils de la competitivitat internacional. L'ample de via es va acostant al d'Europa, la qual cosa vol dir que les universitats o són competitives o seran esborrades dels circuits, perquè els trens d'alta velocitat no hi passaran. Al segle XVIII el rei Felip V va tancar les universitats catalanes per motius polítics i estratègics militars. Al segle XXI les tancarem nosaltres mateixos, si no les fem competitives. Felip V portà a Cervera el que quedava de les universitats tancades. On portaríem nosaltres el que quedés de les universitats catalanes?

A vegades es diu que Vic té en la pròpia història el model de la competitivitat. És el cas de l'estudiant occità Gerbert d'Orlhac, després un dels savis més reputats del segle X i papa Silvestre II, que vingué a estudiar a Vic, atret perquè l'Escola Catedralícia ofería bons estudis de matemàtiques, geometria, astronomia. Discrepo, no és el millor model de competitivitat per a les universitats contemporànies de Catalunya. En tot cas no ho és per a la de Vic. I ho dic sense cap ressentiment ni vergonya. Si lamentés que la Universitat de Vic no atreu estudiants perquè no té els investigadors punters, que sí que té el MIT, penso que seria víctima del complex d'irrealitat.

Avui l'excel·lència científica es troba en els centres que només els països hegemònics tenen capacitat de sostenir i que no pas sempre s'integren només en les

universitats, sinó en grans complexos industrials on concorren els interessos del sector públic amb els del privat. A Catalunya hi ha onze universitats de les tres mil que hi ha al món. A Catalunya hi ha onze universitats de les set-centes que hi ha a la Unió Europea. A Catalunya hi ha onze universitats de les setanta que hi ha a l'Estat espanyol. Doncs bé, és aquest conjunt d'onze Universitats de Catalunya el que està desafiat a entrar en les competicions internacionals.

S'han fixat vostès en el nombre del conjunt, onze universitats? Efectivament és en equip que la nostra Universitat, com totes i qualsevol altra de les onze universitats catalanes, ha de trobar el seu lloc. La competició universitària ja no és d'universitats individuals. És de xarxes, conjunts, equips, aliances. Aquí hi ha la clau de la competitivitat de totes i cadascuna de les nostres universitats. Aquí, en el conjunt articulat de totes les universitats, les públiques i les privades, les metropolitanes i les regionals, les grans i les petites, les històriques i les noves, aquí hi ha la massa crítica que les farà competitives.

Universitat, doncs, competitiva sí, també. Si la universitat científica és el guany del segle XIX i la universitat del mèrit i no del privilegi, la universitat professionalitzada ho és del segle XX, penso que la que s'està gestant per al segle XXI és la universitat educativa.

Per Universitat educativa entenc la que, a més d'ensenyar i investigar, s'implica en l'educació dels qui hi estudien i hi investiguen. No els ofendré explicant-los que és l'educació. Només els recordaré que els joves que omplen les universitats són persones que porten un projecte personal de vida, molt o poc definit. Aquest projecte és professional, orientat a una de les professions que ofereix el món laboral. Si es vol, fent-ne una caricatura, orientat a obtenir un títol acadèmic, requisit indispensable per a la inserció en el món de les professions.

Doncs bé, la universitat que redueix la seva acció a aquest àmbit no és una universitat educativa. Hi ha en els estudiants un altre àmbit, el de tota la persona, on el projecte de vida inclou certament la professió però alhora la desborda per dalt, perquè es concep en tota la dimensió humana. Aquesta és la universitat educativa, la que no s'inhibeix davant els estudiants que a més de formació professional busquen formació de persones i de ciutadans.

Les universitats dels països llatins vénen d'una tradi-

ció que es desentén de l'educació. El professor de matemàtiques es fa responsable d'ensenyar matemàtiques i prou. Classes, exàmens, aprovar i suspendre. L'estudiant és posat en els carrils d'una carrera plena d'exàmens que ha de passar com més de pressa i anònimament, millor, agafar el títol i fugir.

La Universitat educativa és la que no només transmet informació, sinó la que comunica coneixements. La que, a més de comunicar ciència, transmet valors. La que a més de formar enginyers i mestres, economistes i fisioterapeutes, intèrprets i nutricionistes, forma persones, ciutadans, homes i dones capaços d'emprendre un projecte personal de vida professional i participativa en la societat del seu temps.

La Universitat educativa és la que no només transmet relativisme moral i cultural, sinó la que assumeix la pluralitat alhora que la cultura identitària. La que adopta un discurs informatiu obert, global, però construït des d'un punt de vista nacional.

En un temps i un país com els nostres la llengua té una importància fonamental. Si la llengua és la columna vertebral de la cultura, si n'és l'element distintiu de més potència, la universitat educativa sap que d'ella depèn la llengua culta i científica, la llengua «pública».

La universitat educativa és la que assumeix el propi context històric i articula el saber i el saber fer sobre el canemàs de les realitats del país. La que assumeix la tradició universitària catalana. En especial la recent, marcada per l'intent genocida de liquidar la nostra llengua i la nostra cultura, la nostra identitat. La universitat educativa és la que, si vol formar professionals, els ha de fer no pas només especialistes d'alguna cosa i ignorants de totes les altres, sinó coneixedors de les realitats comunitàries. Els universitaris d'avui, que no han conegut les funestes aules de les universitats del franquisme, han de trobar una universitat que els ho expliqui i els equipi perquè sàpiguen que el progrés aconseguit no és pas assegurat, sinó que els demana que el defensin.

La Universitat educativa és la que forma professionals no només competitiu sinó cooperatiu. No només emprenedors, sinó solidaris. La que sap transmetre als estudiants que no són una illa sinó que estan en un món que ha de preservar el medi ambient i ha de compartir la riquesa i el benestar.

Més que mai el nostre temps necessita la universitat educativa. És una oportunitat única. Abans era reserva-

da a unes elits. Avui milers i milers de nois i noies passen per les universitats. És la seva última oportunitat. Si les institucions que tenen assignada explícitament la missió d'educar, la família i l'escola, perden la capacitat que tenien, la Universitat ha de prendre partit per l'educació.

Més que cap altra la UVic, nascuda d'un dels nuclis durs de les preocupacions contemporànies. Aquí volia arribar, per a tancar el meu parlament. La UVic és l'única que pren origen en una escola de mestres dels anys setanta, a la sortida del llarg període en què l'escola havia esdevingut el centre d'atenció de la societat catalana.

Si vàrem començar els estudis universitaris per una escola de formació de mestres no fou cap casualitat. Fou per un projecte educatiu d'escola i de societat noves, en què la formació universitària dels futurs educadors ocupava el lloc central. Com en els orígens de les universitats medievals, en els nostres hi ha la llavor dels ideals d'educació de les persones i dels ciutadans.

Fa 25 anys, el 23 d'abril de 1977, es van autoritzar els primers estudis universitaris a Vic. En fa 5, el 21 de maig de 1997, el Parlament de Catalunya va aprovar per unanimitat la Llei de Reconeixement de la Universitat de Vic. Entre l'un extrem i l'altre han transcorregut 25 anys. Ara en començar un nou tram el record dels nostres orígens, generals i particulars, ens ha de posar davant el compromís de fer una universitat educativa.

Enfortir la unitat del binomi Universitat /Educació constitueix al meu entendre la necessitat més urgent en el món del segle XXI. No sols del món educatiu, sinó del món intel·lectual i polític.

El futur de la formació de mestres

Antoni Tort i Bardolet

3 de maig de 2002. Conferència llegida per l'aleshores degà de la Facultat d'Educació en commemoració dels 25 anys de l'Escola de Mestres.

Quan la formació inicial dels mestres va assolir el rang de títol universitari, a inicis dels setanta, es va generar un important procés de millora del sistema educatiu perquè, al costat d'altres factors, va permetre l'arribada a la professió docent de persones joves, provinents de classes mitjanes amb aspiracions de fer avançar l'escola sota l'estela dels grans mestres que havien sostingut amb fermesa les millors virtuts de l'escola catalana en temps extremadament durs.

De cara al futur convé fer un nou pas endavant. Perquè avui el reconeixement social i acadèmic de la formació inicial dels mestres està lluny de respondre a la importància teòrica que se li atorga com a instrument de formació de les futures generacions. El fet que avui la formació del professorat d'educació infantil i primària no sigui una llicenciatura, o que no estigui a l'alçada d'altres professions rellevants, posa de manifest una gran hipocresia social envers l'educació bàsica. I respon a raons no estrictament relacionades amb les necessitats d'escoles i instituts.

El futur immediat, doncs, ens ha de portar, com més aviat millor, a reforçar el procés dirigit a la construcció d'una professionalitat docent adequada a unes exigències socials que vénen determinades per multiplicitat de factors i definides també per aquesta mateixa pròpia professionalitat. A banda dels criteris de fons, hi ha dos factors de context que abonen la necessitat de millora i allargament d'aquest nou impuls a la formació inicial del professorat: l'un, la reordenació i l'harmonització de les carreres universitàries a la Unió Europea i, per tant, l'intercanvi i la lliure circulació de professorat comunitari. L'altre, la futura, encara que no immediata, jubilació massiva de contingents importants del professorat actual i que convé preveure.

L'edifici de la formació del professorat futura s'apun-
talarà en tres fonaments: la formació científica, la for-

mació professionalitzadora i el procés d'inducció, en un període no inferior als quatre anys. I això ha de valer per al conjunt del professorat: de primària, de secundària, d'infantil i de la universitat. S'imposarà, doncs, la modificació de la concepció i l'estructura de la formació del professorat de secundària i batxillerat, que té una formació insuficient i poc definida des del punt de vista institucional. Caldrà millorar la formació pedagògica globalitzadora combinada amb l'especialització en una àrea del saber, estrenyent la vinculació amb diverses facultats universitàries i amb l'obertura a nous procediments no convencionals d'aprenentatge. Perquè la finalitat dels formadors del professorat no és només ensenyar els alumnes en pràctiques com ensenyar. Consisteix a ensenyar-los a continuar aprenent en contextos escolars diferents. (Cochran Smith, 1991). En tot aquest procés cal assenyalar que, a diferència d'altres èpoques de la història de la formació inicial, el paper de la Universitat és i serà vital, perquè la universitat és el lloc on es desenvolupa el coneixement i la investigació sobre la formació del professorat. Un àmbit encara novell, però amb un gran potencial.

La nova formació per a un nou docent no va en la direcció de l'enèsima reforma de continguts de plans d'es-

tudis. La demanda d'una llicenciatura no es fa per tenir més temps de fer més del mateix, sinó per a un major aprofundiment en la formació bàsica que es correspongui amb la necessitat d'adquirir instruments per analitzar i interpretar la complexitat, les contradiccions i la incertesa del processos de canvi de la modernitat accelerada. I el problema de la incertesa, en paraules de Lester Thurow és que algú l'ha de suportar. Quan un alumne no vol ser alumne, cal posar-hi remei. L'escolaritat és posada a prova cada vegada que un alumne escapa, ataca o s'inhibeix de l'escola. I hem d'ajudar l'alumne a exercir el seu ofici d'alumne. Tant o més greu és que un professor no vulgui fer de professor. Una millor formació, doncs, pot ajudar-hi. Una formació psicològica, sociològica i pedagògica; una formació científica, humanística i tecnològica. Una formació didàctica. Formacions complementàries, no pas enfrontades, en benefici d'una major professionalitat, necessària perquè s'exercirà en entorns complexos, i perquè la tasca per ella mateixa no és gens simple: "Tot allò que és fàcil d'ensenyar és inexacte", va escriure Gaston Bachelard.

I és que els fenòmens que succeeixen a les aules exigeixen del professorat ciència, destreses, tècniques però també el comprometen èticament. És per això que els estudis sobre el professorat ressalten la idea d'un professional reflexiu (Schon, 1987) que fonamenta la seva actuació en una constant interacció amb el context concret en el qual treballa, emprant la reflexió com a eina fonamental per a vincular teoria i pràctica. Un mestre falcat en la cultura de la tasca (Handy, 1988), per damunt d'una cultura del rol, corporativa i funcionarial. Un mestre, però, que en justa correspondència rep estímuls professionals al llarg de la seva trajectòria (estímuls econòmics i de reconeixement social, en forma de períodes sabàtics formatius, en forma de millores en les condicions de treball, en forma d'assessoraments, etc).

Aquesta cultura de la tasca ha de superar dues tradicions fortes en la història de la docència. L'una, la del mestre com a peça d'un engranatge totalitzador. Els mestres-funcionaris dels sistemes públics estatals d'educació varen desplegar-se a la manera dels grans col·legis de les congregacions religioses. En aquest enfocament, l'organització del treball i les prestacions professionals han estat definides des de dalt, mai des de la base. Una dependència administrativa que comporta una dependència moral: l'acceptació formal de la legitimitat

d'aquesta jerarquia. I no cal dir, que un segment significatiu del professorat es sent prou còmode en aquesta, diguem-ne, mediocritat corporativa.

L'altra tradició continua reforçant una idea carismàtica del docent. Es posa l'accent en alguns dels sabers, sovint en aquells més vinculats a una pràctica docent intuïtiva que no necessita altres referents que no siguin els de l'"ofici". Tothom elogia el mestre singular i blasma els mestres col·lectius. Aquí hi ha trampa, perquè s'acaba per considerar que els mestres bons només existeixen en àmbits molt singulars. Però si volem reforçar la qualitat de l'educació (que no és el mateix que la qualitat de les escoles) i de la formació dels mestres, no es pot deixar a l'atzar el desenvolupament dels bons mestres. Els mestres extraordinaris, que n'hi ha hagut sempre, no poden estar sols. I són a dins del sistema educatiu de masses; sortosament, en la nostra relació amb les escoles, cada dia en trobem exemples. Podria ser un objectiu polític que tota persona s'hagi pogut sentir alguna vegada a la seva vida deixeble? Crec que això es pot trobar a dintre del sistema educatiu reglat, formal, d'un país com el nostre. Però no podem deixar-ho en mans només de la genialitat ocasional i cal perfeccionar les estructures de formació.

Tanmateix avui ens preguntem amb el filòsof moral Alisdair MacIntyre si "la missió que s'ha confiat als ensenyants contemporanis és al mateix temps, essencial i impossible". Davant dels punts conflictius i els aspectes contradictoris que sofreix l'educació contemporània alguns dels quals es focalitzen en el professorat, no ha de sorprendre ni la manca de reconeixement social de la tasca docent ni tampoc l'existència "d'un sentiment social fluix de la dignitat de l'ofici d'ensenyar" (IEC, 1992). L'obertura de l'escola al món també implica que diferents grups socials tractaran de reforçar la seva influència sobre l'educació. En conseqüència, els professorat haurà de torear un excés d'expectatives i el seu treball serà objecte, cada vegada més, de judicis conflictius. Els problemes hi han estat sempre, però avui, en l'edat de la deslegitimació i l'empirisme precipitat en què vivim, s'intensifiquen els dubtes i es requereixen respostes de mestres ben formats en alguns interrogants com aquests:

¿Com poden plantejar-se, a l'hora d'educar els joves, objectius a llarg termini en una societat que avui, en les relacions laborals i en molts àmbits de la vida, fa marcar

el pas sota el lema precisament del "res a llarg termini", en paraules del sociòleg Richard Sennett?

¿Com es pot ajudar a crear en els infants i joves relats identitaris personals quan el fragmentarisme i l'episodicitat són la nota dominant de la vida pública?"

¿Com aprofundir en la lluita per a la satisfacció individual quan sembla que només hi ha triomf si aquest és conegut?

¿Com transmetre el saber entès com a enriquiment interior quan es valora el saber en tant que producte quantificable, acumulable i exterior a las persones?

Les dificultats per respondre a aquests i altres interrogants, fan que no es pugui plantejar una cultura de l'esforç descontextualitzada quan a fora de les aules l'entreteniment de l'infant és un espai públic ple de pressions i interessos comercials fortíssims. Necessitem descripcions denses (en l'expressió de Clifford Geertz) i no pas eslògans, a l'hora de parlar d'educació. Comparteix que les definicions massa simples d'algunes reformes educatives han produït novetats educatives i prou, però no innovacions. De la mateixa manera, les crítiques simples als canvis educatius només abonen regressions impossibles.

L'educació dels infants i joves d'avui s'ha de fonamentar en una actuació que mantingui un equilibri entre exigència i comprensió, tal com assenyala sàviament M. Teresa Codina, una gran mestra. No és possible una cosa sense l'altra. En la mateixa línia, fa vuitanta anys,

Claparède, deia que "la vida no demana pas tant que els infants facin el que vulguin (el que per altra banda i en un moment donat pot fer-se sense cap inconvenient, si el que volen és bo i favorable al seu desenvolupament) com que, sobretot, vulguin tot el que fan, que siguin ells el subjecte de l'acció, i no pas l'objecte."

Aquests són, esbossats breument, alguns dels desafiaments que té el professorat i que hauria d'afrontar amb garanties gràcies a la formació rebuda. Puc dir, com a degà de la Facultat d'Educació, que des de Vic continuarem treballant vint-i-cinc anys més i molt més, amb la màxima honestedat, en la formació de mestres per a Catalunya i el món. Tenim l'exemple d'alguns dels nostres col·legues de l'Escola de Mestres i de la Facultat que ens han deixat: Joaquim Maideu, Segimon Serrallonga, Mercè Torrents. Varen treballar per aixecar el llistó de la pedagogia musical, per recuperar i fer créixer la grandesa de l'ensenyament de la literatura, per convertir les escoles en petites comunitats justes per a tots els qui hi participen. Varen lluitar-hi no pas des d'una torre d'ivori sinó en el marc de l'ensenyament bàsic, sense amagar-se en la retòrica ni la pedanteria. I també tenim l'exemple de tants joves estudiants que fan els primers tempteigs en la docència demostrant el tremp i la voluntat d'aportar el seu gra de sorra a l'educació del nostre món. Uns i altres ens esperonen. Al capdavall, com va dir algú, l'educació és, fonamentalment, una esperança racional.

Mercè Torrents

Segimon Serrallonga

Joaquim Maideu

Una perspectiva de 25 anys

Berta Faro i Basco

Mestra i exalumna. 1a Promoció de l'Escola
Universitària de Mestres d'Osona

Em demanen des de Miramarges una pinzellada del que era, fa vint-i-cinc anys, l'Escola Universitària de Mestres d'Osona. Parlem del 77. No, no em falla pas la memòria. Els records són ben vius. Però són això, només els meus records. No vull parlar en nom de ningú més ni podria fer-ho. Sobretot tenint en compte que només de les tres primeres promocions vam sortir-ne prop de tres-cents mestres!

Recordo la gent de la primera promoció, tan prope-
ra, tan engrescada, tan il·lusionada, lluitadora, perseverant... Vells companys i companyes, amb molts dels quals encara comparteixo feina i maldecaps, i alguna alegria escadussera. Gent que no he vist mai més i que m'agradaria retrobar: uns són lluny, altres simplement no hi són, i amb altres hem seguit camins divergents.

Recordo també la perseverança dels mestres de mestres per fer-nos partícips, explícitament o no, d'un projecte incipient però nítid; calien bons professionals, formats aquí i per treballar aquí, amb ideals, amb ganes de prestar servei a allò que ens era i ens és comú: la llengua, el país. Alguns d'aquells mestres –segons el Fabra: “aquell qui, d'una ciència, art, etc., en sap per a ensenyar-ne, per a ésser pres com a model.”– encara són a la casa. A d'altres, malauradament massa, els hem hagut de dir adéu per sempre.

Recordo els espais i els mitjans, tan limitats però també tan propers. Tinc ara mateix a les mans el Llibre de l'Escola, que recull la memòria dels tres primers anys (Eumo, Col·lecció Documents, n. 1). Està mecanografiat amb màquina d'escriure, paginat a mà. Res de disseny. Ai, Ton, qui ho diria...! Que lluny! Era el 79.

Recordo perfectament el naixement d'Eumo, al costat de l'Escola, en aquell local tan petit; les seves prestatgeries de ferro-angle, massa plenes, i el dia que es van enfonsar, incapaces de suportar tant de pes. La determinació i el rigor que obviaven l'austeritat. Els primers Apunts i els primers Complementes, els històrics Pont...

Recordo un sotsdirector pletòric, jove i arrogant, que acaba de jubilar-se com a rector només fa uns mesos i que, n'estic certa, ja somniava la Universitat de Vic

Berta Faro. Foto: Jordi Puig

d'ara. El recordo davant d'un curs, el meu, justificant un augment de quota al costat del seu equip de gestió, aquell que va anar perdent de mica en mica.

Recordo els sopars esbojarrats d'alumnes i professors, la rialla franca, les provocacions i les complicitats, les tasses al Frankfurt Sant Miquel, l'inoblidable viatge al nord d'Itàlia, el contacte directe amb l'Escola Sant Miquel dels pobres (q.a.c.s.), el petit taulell de secretaria (la Núria i el seu jersei negre, tan gruixut, i l'Agnès que encara avui forma part del paisatge rere taulell...) i els reduïts cubicles dels departaments...

Tot contribuïa a la proximitat.

Recordo els treballs, rigorosos i sistemàtics, que tant m'han ajudat al llarg dels anys, amb en Josep Tió; la sempre imprevisible i sorprenent Mercè de les oques; la bossa, tan carregada de la Isona; el fair-play d'en Ricard; la genialitat d'en Segimon, tan exigent i tan estimat; la bohèmia i la passió d'en Pep Vernis i d'en Joan Anguera; la fredor matemàtica d'en Joan Vila; la calidesa d'en Quim; la dolçor de la Carme..., la Pepa, en Miquel, la Núria, l'Enric, en Ramon, en Bernat, l'altra Mercè, els altres Joseps, un Manel que començava, l'Assumpta, les meves pràctiques amb la Maica, que llavors exercia mestratge en una aula de primària a Torelló mentre es llicenciava..., i me'n deixo molts.

Tres anys en una Escola de Mestres petita i acollidora. Records? Sí. Nostàlgia? No. Tots hem fet processos

evolutius. Els individus i les institucions. Allò va ser l'inici per a tots, però hem fet camí.

* * *

Nosaltres, els d'aquelles promocions, els qui ens hem dedicat al món de l'ensenyament, ja fa més de vint anys que estem en exercici. Trepitjant cada dia les aules. No és fàcil. Quan vam començar no hi havia els aires de desprestigi que ara envolten el món de l'educació, ni la pressió social que s'exerceix sobre els centres docents. Les escoles han canviat. Vam aprendre a afrontar la praxi diària? Probablement no, tot i les moltes hores de didàctiques que vam fer. Però n'hem anat aprenent.

En aquells anys els objectius plantejats eren més clars, per bé que ambiciosos; eren els de la Norma (recordeu aquella noieta?), temps de referèndums i d'Estatuts, de decrets i de traspassos de competències... Ara la realitat és més complexa. És quan la família i l'entorn dimiteixen del quefer educatiu i el deleguen totalment en l'escola; ara és el moment de la desaparició, o no, de la cultura de l'esforç; ara és el moment de la diversitat que diversifica i multiplica les tasques, de les reformes i de les contrareformes, de l'especialització, d'assumir molts rols diferents, de les noves tecnologies, de la macroinformació...

Com s'ha de plantejar, a les Facultats d'Educació, la formació inicial de les noves generacions de mestres que, d'aquí a pocs anys, hauran de substituir aquelles primeres promocions? Exactament no ho sé, malgrat que m'he mantingut durant molts anys vinculada a la casa per sòlides i fondes amistats. No sabia ben bé com respondre aquesta pregunta. Però després d'aquests

vint-i-cinc anys de veure créixer aquella petita llavor, de veure el pas d'Escola a Facultat, de veure multiplicar-se els mitjans, els edificis, els espais i l'estructura, de veure passar projectes i gestions, tinc clar que el que importa és que, malgrat el volum de tot plegat, no hi hagi distància entre els formadors i els aprenents. Penso que allò que ens va fer créixer, allò que perdura, allò que ens porta bons records és la proximitat. Cal recuperar-la, com a l'inici. Perquè hi hagi bones fornades, cal bon caliu.

Crec fermament que s'ha d'ampliar el temps de formació inicial dels mestres, que cal una llicenciatura, però crec també que en l'ampliació del temps d'aprendre a aprendre no hi valen només continguts, procediments i actituds. Per reeixir en la tasca d'ensenyar és imprescindible treballar els aspectes relacionals i organitzatius, i tenir cura de l'equilibri personal dels nous mestres. Cal revisar els períodes de pràctiques a fons. I potser, per sobre de tot, aconseguir que la Universitat tendeixi a la recerca educativa en estreta col·laboració amb els professionals en exercici.

Al llarg d'aquests vint-i-cinc anys, d'aquella petita escola (i de totes les altres escoles del país) n'han sortit un munt de bons mestres; uns mestres que poden col·laborar, compartir, intercanviar, investigar... Si volem treure profit de tota aquesta experiència acumulada és fonamental construir un pont entre el món universitari i el no universitari i aconseguir que els mestres en exercici col·laborin amb els mestres novells i innovin al costat dels mestres de mestres. D'aquesta manera, al palíndrom aprendre a aprendre, que va defensar amb tanta vehemència la Mercè Torrents, podem afegir-n'hi un altre: el d'ensenyar a ensenyar.

Els primers anys. Curs 1977-78.

Aparador de tastets

Jordi Lara

Exalumne de l'Escola Universitària
de Mestres d'Osona

Quan tens disset anys tot és provisional a la vida, rastellera de cebes passatgeres, i encara que és cert que una curiositat quasi glandular et torna voraç de coses noves, també ho és que res del que t'arriba no sembla definitiu, ni cap revelació és tinguda per essencial. Rufagades de noies passen pels teus braços i esmerces quasi tota l'energia a tenir-les; ben poca en reserves per mirar d'escollir-ne una. Si de cas ella, i també una mica tu, i molt més del que sospites aquesta conxorxa de casualitats que és la història personal, un dia et posaran a la barcassa que travessa el corrent desfermat dels anys i et diran: "Ara sí, és l'hora: a vogar!" I no gosaràs ni preguntar "Cap on?", que ja hi seràs, amb l'aigua al coll. Però la vida, als disset, és una altra cosa, és un magnífic aparador de confits on t'empatxes de tastets abans que la bona educació t'obligui a triar un braç de gitano i passar per caixa.

L'Escola de Mestres que vaig viure entre 1986 i 1989 va ser per a mi un molt ben proveït aparador de tastets. No pas, però, de bon principi. Quan després de diversos i acalorats debats de sobretaula i sotallit amb mon pare vaig desistir –provisionalment, és clar– del projecte de dedicar-me exclusivament a la poesia amorosa, l'arribada al carrer Miramargès amb la vaga promesa filial d'esdevenir un dia mestre de català era una aposta esquifida i mesquina, a la qual no estava disposat, en principi, a esmerçar-m'hi gaire. Diguem-ne que jo era una altra víctima de la meua feblesa d'esperit sotmesa a la tutela d'una generació de pares patidors, per als quals una titulació qualsevol era un roc a la faixa compatible amb qualsevol inclinació personal, de la mena que fos, però secundària. Perquè, el que és la meua vocació de mestre, si en tenia, no s'havia manifestat mai. De fet, a les primeres classes a Miramargès, escoltant en Toni Tort i l'Anna Pujol dissertar sobre psicopedagogia i psicologia, més aviat em sentia destinatari que promotor de les accions educatives que havíem d'aplicar als infants. Això em va provocar un estrany desassossec, potser un besllum de responsabilitat, sobretot perquè sabia que un dia m'hauria de posar davant dels alumnes, els quals no solament em sotmetrien –visualitzava– a una vergonyant i indigna pluja de papers, sinó que a més a més,

Jordi Lara

amb el seu nas d'infant que no l'erra, destaparien la gran estafa d'aquell que havia volgut suplantar un Mestre. Recordo aquells primers dies, entre classe i classe, dedicat en cos i ànima a un tabaquisme sorrut i raconer, observant secretament admirat la mitja dotzena de nois i la trentena de noies que formàvem el grup: en tots reconeixia aquella grapa comunicativa i la conducta exemplar que considerava garanties del bon mestre i que jo, ni de lluny, mostrava.

Un dia, aviat, com una activitat qualsevol que s'aniria fent habitual, vingué l'Ignasi Riera a parlar d'alguna cosa que no recordo, però que em va encaterinar. I després la Teresa Duran, a explicar contes de com s'expliquen els contes. I un altre, potser final de trimestre, va irrompre el saxofonista Pep Poblet liderant una banda de dixie en la qual figurava també en Ramon Sitjà, professor de didàctica i –descobrim admirats– trombonista intuïtiu i teatral a estones lliures. Per aquella època encetàrem quasi sense adonar-nos-en les xerrades hivernals amb el pedagog Jaume Carbonell, la primera persona que vaig conèixer que no tenia televisor, el qual es va atrevir a condonar-me una memòria de pràctiques per unes dissertacions poètiques en què vaig aprofitar per desempallegar-me dels meus complexos mentre em preparava per abraçar els seus bons consells d'amic.

Aprofundint aquesta línia, amb els companys Ramonet Berengueras i Quico Camps –a qui anomenàvem “La Quicada” per allò que tenia de fenomen, de personalitat tant com de persona– vam promoure una modalitat de treball en grup que consistia a fer exposicions dramatitzades a l'aula que ens estalviessin les cinquanta pàgines dinaquatres a l'època del doble espai. I així, una descoberta darrera l'altra, fins al dia que vaig entrar al despatxet que en Segimon Serrallonga tenia en aquella EUMO quasi monàstica, i havent conversat llargament amb l'excusa d'uns versots de collita pròpia que m'havia atrevit a ensenyar-li, per reblar-ho, amb una candidesa i impudícia que ara em fan enrojolar, vaig etzibar-li: “Segimon, què és el més important, de la vida?” Ell es va calçar les ulleres amb aquell gest fulminant que gastava, em va mirar pietosament i va amollar: “L'amor”. Naturalment, vedellet enlluernat per l'Erudició, no el vaig saber entendre.

La veritat salvadora era, doncs, que l'Escola de Mestres era molt més que una factoria d'educadors. Que era un pal de paller d'iniciatives culturals a diversos nivells i de significativa influència comarcal i nacional. Que era, sobretot, això: una escola; taula parada de coneixements però també de creixements, i d'universos aliens que es feien presents en la personalitat de cada professor. He trigat a adonar-me –però ja ho duia ben endins– que a banda dels continguts curriculars que ens poguessin transmetre, en Ramon Sitjà o en Joan Ramon Puntí eren una finestra oberta al hippisme dels setanta i al sarau musical de l'ona laietana, un univers artístic que molts anys més tard m'ha interessat de debò i que aleshores vaig poder tastar sense haver-lo encaçat mai cronològicament. O que en Josep Tió, en Josep Fornols, l'Assumpta Fargas, i en Francesc Codina o en Miquel Tuneu, eren precursors, des de l'aula, els cursos o les iniciatives editorials, de la nova renaixença cultural que ara trobo peremptòria i que havia de fer de la nostra llengua una eina sòlida però flexible de comunicació i integració, alliberada d'integrismes normatius però rigorosa, a l'abast de tots i necessària. Potser més insidiós i profund és l'exemple de coherència personal, per una banda, i el rigor ribià sobre l'obra artístic enllestida, per l'altra, que em van inculcar en Segimon Serrallonga o en Ricard Torrents, com l'influx de la Carme Rubio, que desprenia un entusiasme encomanadís i gairebé domèstic pels llibres, o el mestratge d'en Joaquim Maideu i la Núria

Quadrada, que em van introduir a la música i la dansa tradicionals, matèria que ha ocupat la meua vida professional els darrers anys. I mentre em deixava enverinar per tants acolliments, arribà de propina l'amistat trenada i trabada amb algú com en Xavier Manubens, un dels millors regals que m'ha donat aquella Escola de Mestres que anava creixent impacient, però que aleshores, de tan familiar, no arribava a la safata de croissants per a l'esmorzar de tot l'alumnat i propiciava, ni que fos per congestió humana a la màquina dels cafès, la coneixença i de vegades l'amistat.

De tot plegat no fa tants anys, però el temps s'hi ha rabejat perquè han estat anys de vogar fort. Les mateixes consignes de veritat i coherència que hi vaig aprendre em van aconsellar de deixar aviat el món de l'Escola. I he anat avançant, en una direcció o altra, amb més o menys esma i profit. Però sempre he dut un roc a la faixa molt més valuós que una titulació universitària. Potser els meus pares, al capdavant, la van ensepegar escollint provisionalment per mi. Perquè em van posar en mans d'aquells que em van fer més lliure bo i mostrant-me que el món és ample i generós; que si de cas calia un dia engegar-ho tot a rodar en l'àmbit del coneixement i l'experiència, eren diversos i fascinants els universos on anar a raure...

Encara avui, fent memòria, descobreixo i comprenc missatges i universos verges en el record de la gent que vaig conèixer. Ara sé, per exemple, que quan tens disset anys tot és provisional a la vida; però que quan en tens trenta-quatre i en fa quasi disset que vogues, tot és provisional menys quelcom que –ja ho vas entenent– ha esdevingut inajornable, l'única veritat indiscutible: l'amor.

1985. Instal·lacions d'Eumo Editorial i Eumogràfic a l'edifici B.

Records de Vic

Anna Pujolàs

Exalumna de la Facultat d'Educació

Recordo que el primer dia de classe a la Universitat de Vic ens van demanar que omplíssim una enquesta on havíem d'indicar, entre moltes altres coses, quin era el motiu pel qual havíem escollit fer la carrera de magisteri. Jo vaig posar la creueta a la frase que deia quelcom semblant a: "Perquè crec que l'educació és una eina per canviar i millorar la societat".

Vaig començar la carrera amb aquesta convicció, i ara que l'he acabada continuo pensant el mateix. I això és, segurament, perquè a Vic vaig trobar-m'hi uns professors, unes assignatures, unes classes, unes actituds, unes activitats, un tarannà... que transmetien la il·lusió i l'esforç de fer que l'educació sigui precisament això: una eina amb la qual construir entre tots plegats, educadors i educands, una societat més justa, més crítica, més humana, més natural.

I en moltes ocasions, aquest discurs no es quedava només en la teoria de les classes. A Vic existeix realment la voluntat, en molts professors i alumnes, de fer del dia a dia un aprenentatge lligat a la vida, ple de sentit i significat.

Recordo el fet d'haver sortit a fer les classes a fora el pati central de l'edifici B en més d'una ocasió per gaudir del sol d'hivern; de fer debats a classe sobre temes d'actualitat, encara que no fossin els que corresponien al temari d'aquell dia; recordo l'acte que el grup de tercer d'educació social va organitzar en contra de la guerra a l'Afganistan amb l'Arcadi Oliveres; les conferències obertes a tothom a l'Aula Magna; l'acte en record d'una companya d'educació primària que els de la seva classe van organitzar per fer saber a tothom que "El temps no ens portarà l'oblit"; la gimcana de matemàtiques; la festa de la Universitat i la festa de les flors; la manifestació en contra la LOU i un intent de tancada per protestar contra aquesta llei (encara que va faltar molta més reivindicació i mobilització)...

I no es tracta només d'actes puntuals i extraordinaris. També (i sobretot) es nota en la pràctica diària. I és que la Facultat d'Educació de la Universitat de Vic, en general, és un espai de proximitat i familiaritat, de respecte i comunicació entre totes les persones que hi treballen. Aquest fet en si ja diu molt, perquè transmet ac-

Anna Pujolàs

tituds de diàleg i d'igualtat, actituds imprescindibles per bastir la nova societat que volem els que treballem o desitgem treballar en l'àmbit educatiu.

A tot això cal sumar-hi l'aposta per la innovació, la pròpia superació per millorar dia a dia la qualitat de l'educació, per ampliar els camps d'aprenentatge. D'aquí, per exemple, el Seminari d'Escola Rural (incloent la participació en les Jornades Interuniversitàries d'Escola Rural) i el de Cooperació amb Centreamèrica; i també la didàctica general de les classes, molt lligada a treballs pràctics grupals, exposicions, debats... A més, la disposició de la Facultat a donar suport a iniciatives sorgides dels alumnes que poden tenir continuïtat després de finalitzar els estudis.

En fi, del meu pas per la Facultat d'Educació de la Universitat de Vic n'agraeixo no només la formació en l'àmbit estrictament acadèmic o tècnic, sinó també la formació com a persona crítica, implicada en el meu entorn, els aprenentatges fets a través d'aquestes actituds i vivències que no tinc escrits en cap full d'apuntes, però que ja formen part del meu bagatge personal i que espero portar sempre amb mi, per aplicar-los als nous contextos amb que m'aniré trobant, per ampliar-los, corregir-los i perfeccionar-los dia a dia.

Entrevista a Ricard Torrents

Jaume Carbonell

1. Quina sensació es té després d'haver estat 25 anys al capdavant del projecte universitari de Vic?

Mira, moltes sensacions barrejades. Si se m'interpreta bé, diria que tinc la sensació d'haver fet història. No pas jo tot sol, és clar, sinó amb tots els qui vàrem aconseguir la Universitat de Vic. Això sí que és fer el cim. Cadascú amb el seu paper i el seu grau de responsabilitat. Per què negar-ho? Em sento orgullós d'haver portat la direcció del projecte universitari de Vic. Mirar aquests 25 anys em produeix una sensació que he comparat amb la d'aquell cavaller llegendari que, després de cavalcar per sobre el llac de Constança glaçat, s'adona del perill que acaba de passar i cau fulminat pel pànic. Hi ha moments en què, si miro enrere, em costa de creure el que estat capaços de fer i de fer fer, nosaltres, uns mestres que no érem ningú a Vic, on la idea de la universitat semblava d'extraterrestres i trobava resistències de tota mena. Això no vol dir ni autocomplaença ni fatuïtat. Al contrari, com que sempre he estat un insatisfet, com molt bé saben els meus col·laboradors, també m'acompanya la sensació de recança de no haver-ho fet millor. En especial si penso en persones a qui no vaig saber retenir fins al final. Si em sento traït? No, de cap manera. Decebut? Segons de què o de qui. Les persones et deceben només si n'esperes més del que et poden donar. He après a no esperar agraïment. El reconeixement és una altra cosa, diria que depèn de simples bones maneres convencionals, però a vegades la conjuntura s'hi interfereix. M'agrada creure que la meua herència és el consens a l'entorn del projecte universitari de Vic. Ha culminat tot just en la primera fase, la fundacional, i el consens continua. Això és al capdavant el que compta, més que les persones. Ja saps que un ultraliberal diria que és el mercat qui ha fet la Universitat de Vic, un marxista diria que és la dialèctica de la història i un catòlic ho atribuiria als designis de la Providència. Posem-hi que entre tohom m'han deixat el paper de dirigir el projecte no sols fins a l'aprovació de la Universitat el 1997 sinó encara fins al 2002, quan la Generalitat n'ha assumit el cofinançament. Per això una altra sensació és la

Ricard Torrents

de compartir l'èxit amb tothom qui hi ha pres part. És bo que tanta gent se senti seva la Universitat de Vic. Jo, en comptes de sentir-me-la meua, em sento d'ella. M'ha xuclat 25 anys, els anys decisius de la meua vida. M'ha donat moltes angoixes, però m'ha donat més gratificacions. He aconseguit de fer el que somiava de jove, quan estudiava a Roma i a Tubinga. Ensenyar, escriure, editar, crear empreses culturals, treballar en equip per al país. És una gran sort poder fer en la vida el que a un li agrada. Per això per damunt de tot preval en mi la sensació de placidesa. Ricard, em dic, tranquil. Ja t'hi has fet prou. El que està fet està fet. No t'exigeixis més. La Universitat era inimaginable fa 25 anys i ara és una realitat viva i amb ganes de viure. N'he estat el primer rector i l'he deixada en mans d'hereus solvents. Ara és hora de passar a la rereguarda i, com diu la saviesa antiga, treballar amb la família i els amics, sense envejar ni ser envejat, sense compadir-me ni que em compadeixin. Mirar el present i, si el present no m'agrada, mirar el futur, no el passat.

2. En aquesta nova etapa de la teua vida l'estudi i la producció literària substituiran definitivament la gestió?

Substituir-la no, la reduiran. Faré el que he fet sempre, combinar gestió i producció, però amb les propor-

cions invertides. A més, d'una banda la meua feina no era tant de gestió com de direcció i, de l'altra, mai no he deixat d'escriure, llegir, traduir, estudiar. Els llibres i els articles que he publicat en aquests anys, siguin dedicats a la qüestió universitària i educativa siguin dedicats a escriptors com Verdaguier, Hölderlin, Martí Pol, Serralonga, m'han permès d'equilibrar la meua vocació doble d'intel·lectual i d'home d'acció. Ara voldria mantenir aquesta doble via. Per això tampoc no deixaré de fer algunes feines de gestió en llocs que pugui ser útil, a l'Institut d'Estudis Catalans, en una revista, en una oenegé de conscienciació política o en una de cooperació educativa internacional. A més, hi haurà la Càtedra Verdaguier d'Estudis Literaris i l'Aula Segimon Serralonga, que seran plataformes d'activisme. Tinc un vesant polièdric. Diguem que la meua aspiració és ser un intel·lectual útil, no només un contemplador. Abans en dèiem intel·lectual compromès.

3. Quina assignatura t'ha quedat pendent com a primer rector de la Universitat de Vic.

Més d'una, que no podré repescar, perquè en aquests afers no hi ha exàmens de setembre. N'apuntaré quatre, sense entrar en més detalls. El campus com a unitat interna i externa. Eumo com a editorial universitària d'alt nivell. Les Humanitats com a formació transversal. Preservar l'autonomia de la universitat de la politització, enfortir-hi la societat civil, que és d'on es va formar i ha extret la seva vitalitat. Cal afegir-hi que la construcció d'una universitat com la de Vic ha estat una carrera de moltes i molt difícils assignatures. Partíem de zero. Pitjor, partíem de la universitat espanyola franquista. La nostra era una d'aquelles empreses «noblement folles», que diu Carles Riba, que es comença amb una certa inconsciència, compensada només per l'esperança en un gran objectiu. La intuïció inicial de tornar la universitat a Vic s'havia de traduir en un projecte viable. Les dificultats sorgien de dins i de fora. A fora havíem de vèncer muntanyes d'inèrcia, d'incomprensió, de traveses. A dins havíem de bregar constantment per la cohesió, per fer entendre el projecte. Ara toca als meus successors aprovar les assignatures pendents que jo he deixat i les que aniran sorgint. L'important, que era aprovar la carrera i treure el títol, "Universitat de Vic", es va aconseguir i, per cert, l'ostentem amb un rètol lluminós a l'entrada. El títol d'Universitat de Vic és de tot-

hom. El títol de "primer rector" miro de portar-lo amb objectivitat numèrica.

4. En aquests 25 anys hi ha hagut de tot: moments esperançats i gloriosos i d'altres de difícils i plens d'incerteses on s'ha posat de relleu la fragilitat i la viabilitat del model universitari de Vic. Podries comentar alguna d'aquestes situacions?

En l'esfera institucional són situacions conegudes i datables. La pitjor, quan la miopia local, feta d'ignorància tant com de malvolença, s'alià amb la peresa funcional i centrípeta per a impedir que Vic entrés abans en el pla de les noves universitats territorials amb Girona, Lleida i Tarragona. La millor situació, quan Presidència de la Generalitat, per boca del seu Secretari General i del Comissionat d'Universitats, m'expressà que la decisió de restaurar la universitat a Vic estava presa. En l'esfera personal privada la meua experiència deu ser semblant a la de tota persona que hagi ocupat un càrrec d'alta direcció. Els moments més aguts demanen reserva. Són afers privats, meus. La prudència em diu que no sóc jo en aquests moments qui hagi de passar comptes d'afers que m'han arribat al fons de l'ànima, sigui per goig sigui per dolor, perquè afectaven persones del meu entorn que més estimo. En un equip format per càrrecs de confiança, la lleialtat crítica és el millor tresor, com la deslleialtat és el pitjor virus. Se sol dir que el poder aïlla, però no és el poder en si, són les persones les qui aïllen. També hi ha el pudor, que m'impedeix de concretar. En tot cas els millors i els pitjors moments me'ls han donat les persones amb qui he compartit responsabilitats de direcció, en els estudis i la recerca, en les dues empreses Eumo i les múltiples iniciatives. Hem tingut ocasió de practicar la difícil virtut de la lleialtat, que vol dir intercanviar confiança. És en aquest nivell que les persones donem el millor i el pitjor.

5. Com ens veuen les altres universitats catalanes? No tens la impressió que la UVic —atès el seu caràcter singular i perifèric— se l'estima, però alhora se la subestima?

En francès en diuen succès d'estime. Un llibre té èxit de crítica, se'n parla, però no se'l llegeix ningú. No, no ho crec que se'ns vegi com la guinda del pastís universitari. Antropològica, simpàtica, però prescindible. Mai no m'ha preocupat gaire. Tothom ha d'aprendre de tot-

hom. Com més singulars, més sinèrgics. Qui, sinó nosaltres, ha obert la tercera via de la universitat com a servei públic i gestió privada, a la qual ara s'acosta la llei Mas-Colell? Qui sinó la UVic planteja de manera permanent la missió pedagògica de l'ensenyament superior, el dimensionament humà de les universitats, el seu lloc adequat en el territori? El primer pas per subestimar-nos és pensar que els altres ens subestimen. Les crítiques fonamentades són sempre útils, però també existeix la maledicència, el rumor, la pura difamació, la conyeta del sobrat i del pinxo de cantonada acadèmica. En el llarg procés de Vic m'he trobat amb tanta fatxenderia, que ja no m'afecta ni poc ni gaire la petulància, sigui de fora sigui de dins. Perquè també n'hi ha a dins del nostre campus, de la nostra ciutat, del nostre entorn. Cal distingir entre la crítica honesta i la del ressentit que s'autoexclou, perquè no hi té protagonisme. No costa gens rebentar. Els savis que es van passar dues dècades assegurant que mai dels mais aconseguiríem la universitat, ara ens han de perdonar la vida dient que té poc nivell. No et sembla que la UVic és més valorada a fora que a dins? L'autocrítica és higiènica. Quan esdevé autofàgia, com s'ha esdevingut en algun moment, em sembla una patologia execrable. Penso que la UVic és necessària per al sistema d'universitats catalanes. L'enriqueix, l'obre, el potencia. Ara bé, la qualitat és un objectiu de cada dia, de cada professor, de cada gestor. I de tothom, sense excepció. L'excepció és terriblement nociva per al conjunt.

6. Fins a quin punt han canviat els Estudis de Mestres al llarg d'aquests 25 anys?

Han canviat molt i alhora no han canviat tant. Les motivacions dels estudiants i dels professors són diferents. Pensa que començàvem en els moments d'estrenar les llibertats democràtiques i l'autonomia de Catalunya. Hi havia la moral del canvi i del recomençament. Un potencial d'energia positiva que esperava alliberar-se. Crèiem en el poder de l'educació. Els mestres ens sentíem protagonistes d'un projecte transformador del país. La idea d'una escola catalana, que comprenia la llengua, la ciència, la solidaritat, la democràcia, ens encenia. Hi havia un projecte de futur. Avui els estudis de mestre parteixen de motivacions professionalistes, pragmàtiques, laborals. El que no ha canviat és la necessitat d'una bona formació. És més, en moments crítics

com els actuals en què el sistema escolar s'empananega en reformes i contrareformes i els ensenyants xipollegen en l'escepticisme sobre la pròpia feina, la clau per a resistir i vèncer està més que mai en els mestres. La persona que educa, la seva capacitat intel·lectual, la seva empatia, són més determinants que abans. Calen mestres de caràcter, sabedors que entre ells i els alumnes creix una nova generació que ens depassarà a tots, als alumnes també. Abans calia plantar cara al pòsit deixat pel règim franquista. Ara, a les formes més subtils de domini de les consciències. Les nostres, per començar. No ha canviat, doncs, la necessitat de treballar des de l'educació amb les idees clares i el coratge de prendre part en la millora de l'alumne, del país, del món.

7. Cita tres de les *Noves raons de la Universitat* que consideres més rellevants del teu darrer assaig, amb aquest títol, sobre l'espai universitari català.

La primera és que, en el món contemporani, es miri per on es miri, l'educació superior a la universitat és la millor oportunitat per als nois i noies que hi estudien i que hi continuaran estudiant al llarg de la vida. L'educació és decisiva per a un infant i un adolescent, però encara ho és més per a un jove. Les persones, en la joventut, prenen les decisions que els acompanyaran tota la vida. La primera raó, doncs, és que la classe professoral universitària assumeixi d'una vegada la responsabilitat educativa. La segona raó és que la Universitat, estudi i recerca, és decisiva per a Catalunya, un país que no ha creat estat propi i que no ha aconseguit d'integrar-se en

un estat plurinacional. Ho hem de confiar tot a la cultura per a mantenir-nos vius entre les nacions d'Europa. Si dissortadament l'Europa dels estats es va fer sense Catalunya, les universitats catalanes haurien de prendre consciència de la seva missió excepcional, de suplència, a l'Europa de la cultura, de la ciència i de l'educació. La tercera raó és que un alt nivell d'educació i recerca és la indefugible oportunitat per al teixit empresarial i, al capdavall, per al que anomenem benestar. Els problemes econòmics i convivencials que se'ns plantegen amb la globalització i la immigració no es resolen tots sols ni amb el bla-bla de les tertúlies mediàtiques. L'inici de la resolució és a les universitats, a les aules, on es formen els professionals, i als laboratoris, on es fa recerca.

8. En aquest mateix llibre destaqués tres funcions bàsiques de la universitat actual: educar ciutadans; formar professionals competents i transmetre la identitat cultural catalana. Com penses que aquests tres objectius s'acompleixen de forma simètrica a la UVic i més concretament a la Facultat d'Educació?

Quan escrivia això per a les *Noves raons*, tenia a la ment els vicis que semblen congèmits d'una certa manera d'ensenyar a la universitat. El vici de desentendre's de l'educació civil i ètica dels joves. Se suposa que hi han d'arribar educats i si no, pitjor per ells. En tot cas educar ciutadans, persones, no concerneix el professor universitari. També pensava en el vici de formar hiperespecialistes, metges que no saben res de psicologia per a tractar un malalt, investigadors que no saben interpretar un pressupost, advocats que no saben parlar en públic, enginyers que no tenen ni idea del sentit històric. Sense un bagatge generalista no són professionals competents. Per últim, pensava en el vici de transmetre l'il·letrisme, consistent a no dominar la llengua pròpia del país, tant en el registre escrit com en el parlat, i l'anomia, consistent a desorientar els estudiants sobre la pertinença a una àmbit sociohistòric i a la seva cultura nacional. La pregunta si és o no és així a la nostra universitat i a la facultat d'educació no té cap interès que la respongui jo. Seria un bon tema per a una recerca a fons. Em temo que a la nostra hi ha deficiències greus com a les altres universitats. Les generalitzacions són un cúmul de tòpics, però crec que les mancances de les universitats no són sinó un reflex de les del país. Com a corporacions les universitats catalanes encara no saben ben bé què volen ser.

9. Parles, també en aquest assaig, que les teves posicions s'han anat radicalitzant. Per què i en quin sentit?

Radical vol dir anar a l'arrel. Sóc radical en el sentit que vaig al fons de les meves aspiracions. Verdaguier deia: "deu-me unes ales o preneu-me les ganes de volar". Jo dic: deixeu-me ser utòpic o preneu-me l'afany d'aspirar al millor, encara que avui sembli impossible. Radicalitzar-me vol dir aspirar a la plenitud de Catalunya sense rebaixes i a la seva presència a Europa sense intermediaris. Aspirar a l'autonomia de la universitat sense dependències ni polítiques ni econòmiques ni gremials. Aspirar a una educació capaç d'humanitzar, d'instaurar els drets humans, de trencar el principi que per tenir pau cal preparar la guerra. I així anar fent. No per avui ni per demà. Que sigui per demà passat l'altre, però sense rebaixar els objectius. Nelson Mandela, tants anys empresonat, té un pensament molt bo per a situacions d'aquestes. Diu que l'efecte pitjor d'un conflicte continuat és que encongeix la visió del que és possible, però que cal no oblidar que tots els conflictes resolts, s'han resolt per mitjà de canvis que eren inimaginables al començament. La meua radicalitat és aquesta, no encongir la visió del que és possible per al meu país, per a la universitat, per a l'educació, per a la societat humana. Utopia, és clar. Però anar a l'arrel és acostar-se a la utopia, fer-la més possible. El projecte universitari de Vic és una aproximació a la utopia de la universitat catalana. Per al realisme ja tenim els polítics. La seva obligació és fer funcionar els serveis públics, tenir els carrers nets, gastar bé els diners recaptats, perseguir la corrupció, finançar projectes com el de Vic.

10. No et sembla que la universitat és cada vegada més presonera del mercat de treball i que està perdent la seva funció de producció intel·lectual i de confrontació lliure d'idees?

No és cap situació nova. Si les carreres universitàries s'han democratitzat o, si vols, massificat, és gràcies al mercat de treball que demana més nivell de formació. No al revés. Les societats industrials del segle dinou van generalitzar l'escola que ensenyava a llegir, escriure i les quatre regles, no pas per beneficència ni per seguir les reivindicacions de la Il·lustració i de l'Idealisme romàntic, sinó perquè la revolució industrial demanava mà d'obra més qualificada. Penso que avui la universitat s'hauria d'autoconcebre no com enemiga sinó com alia-

Dinar de celebració de l'aprovació de la Universitat de Vic pel Parlament de Catalunya.

da del mercat de treball. Més que més quan el neoliberalisme ha fragilitzat tant l'ocupació dels ciutadans, que els deixa a l'intempèrie. Pel que fa a la funció crítica de la Universitat, certament que hi ha un dèficit. Però no sols de cara enfora. També de cara endins, fent autocrítica. La universitat no és cap tribunal des del qual es pugui jutjar la societat. A la universitat, suposat temple de l'estudi i la recerca, s'hi reproduïx incessantment allò que els il·lustrats ja es pensaven erradicar per sempre amb "les llums" de la raó: superstició, credulitat i arguments d'autoritat no contrastats. Em sembla que és millor que la universitat hagi d'estar atenta als mercats de treball, els orienti i se'n deixi orientar, que no pas que s'encastelli i es desconnecti de les problemàtiques socials. Per això em sembla tan bo el pas que fa la llei Mas-Colell. A la fi les universitats públiques, o sigui de cossos de funcionaris de l'estat, contractaran professors no funcionaris i, per primera vegada en la seva història, aquestes vetustes institucions sabran què cosa és el mercat de treball. Potser s'acabarà el contrasentit de veure com des de càtedres vitalícies els gurús de l'economia defensen polítiques de liberalització per tothom, però no per ells.

11. No creus que la universitat continua molt allunyada de la societat i que, en certa manera, ni la societat civil, ni el món de la cultura, ni el món empresarial confien gaire en ella?

Segons com. Mai la universitat no havia tingut tant èxit. Tothom hi vol estudiar. Tothom li demana recerca. Això no sembla pas indicar falta de confiança. El problema és quan els estudiants hi volen estudiar el que els ve de gust i com els ve de gust. O quan els empresaris volen que s'hi faci la recerca que els convé i com els con-

vé. Molta gent diu penjaments de la universitat. Qui són? Els perdedors per a autoexculpar-se. Els triomfadors per a atribuir-se mèrits. He conegut empresaris reticents a col·laborar amb la universitat. En el fons hi ha recels atàvics i prejudicis interessats. Tòpics. Has llegit l'última novel·la de David Lodge? Torna a la qüestió del xoc entre una professora i un executiu, representants de dos mons aparentment antagònics. Fa vint anys es deia que la universitat era una fàbrica de fer parats. En fa deu es deia que els universitaris eren teòrics i poc pràctics. Ara diuen que no s'impliquen amb l'empresa. Però la prova empírica és irrefutable. Ves a una empresa que funcioni i hi trobaràs la universitat. He après a malferme dels universitaris bocamolls i dels cridaners del món de la cultura que malparlen de la universitat. Intel·lectuals antiintel·lectuals. És una mena d'autoodi. Entremig hi ha la gent, la majoria de gent que reconeix el que hi ha après. El món econòmic i empresarial no és un bloc homogeni. Són alguns dirigents, alguns patrons, els qui encara creuen en l'empresari nat, fet a si mateix, sense formació universitària. Crec que és una espècie en extinció, perquè són els més interessats a enviar els fills a les millors universitats i treure rendiment de la formació dels seus empleats.

12. Podries il·lustrar el teu discurs general sobre aquest hipotètic divorci amb la teva experiència vigatana específica?

No hi ha divorci, ho repeteixo, perquè no hi ha hagut mai matrimoni. Hi ha relacions de festeig, interminables, més íntimes o no tant. De matrimoni no n'hi ha hagut mai i em penso que és bo. La universitat té una missió específica, singular. Un alt directiu d'una multinacional de la comarca em va venir a trobar per dir-me: "Expliqueu-me què feu aquí, perquè des de la central, a la Gran Bretanya, em demanen com és que no tinc un conveni amb la Universitat de Vic". Un industrial em deia: "No, jo tinc un conveni amb la Politècnica de Barcelona. Aquí no teniu gent de fiar. Encara em farien espionatge". Un empresari mitjà: "Envi'm un estudiant, millor una noia, que sàpiga idiomes, comptabilitat, informàtica i secretaria de direcció". I les condicions?, li vaig dir jo. Em va contestar que volia un contracte de pràctiques i que li pagaria vint-i-cinc mil pessetes al mes. Els purins, les granges, els porcs, els escorxadors, les depuradores, s'han convertit en el proble-

ma número u de la comarca, però la universitat, on hi ha gent competent i disposada, és vista amb malfiança per una classe en què es barregen els interessos polítics amb els econòmics. Vaig viure una situació en què s'imposà que els mateixos que feien negoci contaminant abusivament fessin més negoci descontaminant. Un altre sector: el món de la cultura oficial és presoner del passat, dels museus, de la restauració, de la cultura de la commemoració subvencionada. Quan no hi ha idees, surt el centenari d'algú o d'alguna cosa. Sobre el passat tothom es posa d'acord. La cultura del present i del futur és arriscada. La Universitat no està representada en cap òrgan del Museu Episcopal, presumptament modernitzat. La Universitat de Vic va néixer de la societat civil, però la societat civil s'ha polititzat tant, que tot el que es belluga necessita un partit polític que pugui dir "Això és meu". Llavors ve la subvenció, si la presumpta societat civil fa bondat. La independència té avantatges intel·lectuals, però inconvenients funcionals. Obliga a pensar. Molt sovint algú és posat en un lloc d'influència no pels seus mèrits, sinó per l'únic mèrit de ser del partit que li toca designar-lo. Ja sé que respectar la societat civil i, si es el cas, enfortir-la, és una qüestió difícil, però són les qüestions difícils les que demanen coratge. Les fàcils es resolen soles.

13. A què et refereixes quan parles de la juvenilització dels estudiants?

Anomeno juvenilització el fenomen de retardar l'autonomia que caracteritza les persones adultes. En la vida de les famílies s'ha allargat el període de dependència dels nois i les noies. D'una banda s'han emancipat en els horaris, en l'ocupació del temps, en la despesa consumista, en les diversions, en la tria d'amics, en el sexe, en els comportaments a casa, en els viatges i en l'ús de vehicles de tota mena. De l'altra banda, però, continuen afeerrats a la protecció familiar. Els pares sucumbeixen al xantatge. Per més que diguin el contrari, els fa pànic que els fills se'n vagin. O, si més no, no els preparen perquè s'emancipin. Als països del centre d'Europa el jove que acaba els estudis secundaris, divuit o dinou anys, se'n va de casa. Entre nosaltres és freqüent que es prolonguin indefinidament els estadis d'adolescència. Biològicament són adults, humanament són preadults. Com a estudiants són contradictoris. Necessiten protecció, afecte, aprovació, però van de sobrats, passen del profes-

sor i dels pares, defugen el compromís. Fan el desmenjat, però els preocupa tenir un títol que els situï bé en el mercat de treball qualificat. Els professors també s'han juvenilitzat i ho fan també els professionals que tornen a la universitat perquè temen que, si no es posen al dia, el mercat de treball els marginarà. Tothom vol ser jove. Els nens tenen pressa de ser joves, els joves es volen perpetuar en la joventut, els adults no s'accepten com adults i els vells envegen els joves. El concepte de juvenilització, sinònim aproximat d'immaduresa, em serveix per a descriure aquest fenomen i les seves repercussions a la universitat.

14. En què són diferents els estudiants de Magisteri de Vic de finals dels anys setanta dels estudiants actuals, tant pel que fa a la seva procedència geogràfica i social com pel que fa al nivell de coneixements, comportaments socials i expectatives professionals?

La meua capacitat de síntesi no m'arriba per a contestar-te passablement bé en deu ratlles. En síntesi, penso que el hiatus generacional es va produir més tard dels anys setanta, quan, a la meitat dels vuitanta, varen arribar nois i noies que no havien viscut gens el clima de la dictadura franquista. Un altre fenomen perceptible va ser la democratització de l'accés als estudis superiors. Això va generar l'arribada a Vic d'alumnes de la Catalunya metropolitana, fills o néts d'immigrants de la península ibèrica, sense tradició familiar acadèmica. Durants els primers cursos els estudiants de mestre procedien de la Catalunya interior, d'Osona i de les comarques veïnes, i de famílies de la classe mitjana, amb predomini de noies. A Vic les coses no han sigut diferents d'altres llocs. Als anys setanta els estudiants tenien més sensibilitat pel futur de l'escola catalana, per renovar-la des de dins en llengua, coneixement de Catalunya, convivència solidària. Avui tenen més sensibilitat per models diguem-ne globalitzadors. Al capdavant els estudiants són un reflex de la societat d'on procedeixen i a la qual tornaran com a mestres. Una societat que no valora degudament la professió de mestre. El mestre, llavors, tampoc no es valora a si mateix i deixa de creure en el que fa. Un cercle viciós, que es desfà en rares ocasions i que es torna a refer incessantment. Ara, el qui ha viscut, encara que només sigui una vegada a la vida, la compensació que genera la pròpia acció educadora en un noi o una noia, se'n sent acompanyat sempre més.

15. La teva sortida del rectorat coincideix amb la pràctica desaparició, a la Universitat de Vic, de la generació de professors i professores que va viure la infantesa durant la Guerra Civil i els primers anys del franquisme. Com veus aquest relleu generacional en la docència?

Veig aquest relleu generacional com un salt endavant que espero que no sigui sobre el buit. Però no només a la nostra universitat, sinó a tot el país. Desapareixem els qui vàrem agafar el relleu dels qui havien fet la guerra incivil i ara el passem als qui ni tan sols varen viure gaire la dictadura franquista, conseqüència de la guerra. Jo, de fet, no la vaig viure, perquè sóc nascut el 1937. Doncs bé, els participants en el projecte de Vic érem d'una generació, d'un segment d'una generació, arribada a la vida pública en els anys cinquanta, que tenia un projecte de país i es movia per aquest projecte. Amb variants, però amb coincidència de base. Si podem parlar del "nostre" projecte, aquest es concretava en l'àmbit de la cultura i l'educació. Acabats els estudis, vaig dubtar si no valia més quedar-me a Alemanya, anar-me'n a Barcelona o tornar a Vic. Em vaig quedar aquí, alternant activitats a Barcelona. Hi vaig quedar atrapat, perquè vàrem engegar, l'any 1970, la renovació a fons del Col·legi de Sant Miquel, després, el 1977, l'Escola Universitària de Mestres, poc després, el 1979, l'editorial Eumo. El programa era molt obert per a ampliar, rectificar, esperar, regular, col·laborar, però molt precís d'objectius, sacsejar els estudis universitaris catalans amb la restauració "lliure" dels de Vic i agitar les aigües culturals amb la producció de llibres. Els referents del nostre projecte eren a la Catalunya anterior a la guerra i als seus programes truncats d'universitat i de cultura. També teníem referents als països d'Europa. Jo coneixia Alemanya, però també França i Itàlia. Allà i no en l'Espanya de Franco trobàvem els nostres models. El relleu generacional veritable sempre es produeix per un canvi de projecte, no pas per pura successió biològica. La pregunta és si la generació que ens succeeix té un projecte nou o continua el mateix. El pitjor seria no tenir-ne cap. En termes de futur pròxim hi ha signes d'estagnació. Per al futur llunyà, la meua esperança és inexpugnable. Hi ha un pensament, atribuït a Walter Benjamin, que impressiona. Ve a dir que biològicament la humanitat fa milers d'anys que és adulta, però espiritualment encara no ha superat els primers estadis. El pa-

ís és sortosament més fort que la generació que pensàvem fer-lo triomfant. La Universitat de Vic és tot just a la primera infància i necessita temps per a créixer. En resum, la nostra tanda ha passat. La següent ha d'agafar el relleu.

16. Què se li ha de demanar –o potser exigir– a un professor universitari?

Competència científica, per a la docència i la recerca, i competència pedagògica, per a l'educació. La primera és lamentablement l'única que es demana, l'única que preocupa. També és la més fàcil d'adquirir i d'exigir. Per això hi ha filtres, exàmens, concursos, oposicions, per a garantir en principi que el professor sap l'assignatura que ensenya. La competència pedagògica, en canvi, no preocupa ni poc ni gaire. És minimitzada, a vegades ridiculitzada com una didàctica, cosa de mestres d'escola. I no. El professor pedagògicament competent sap què ensenya, ho sap ensenyar i s'implica en la missió educativa de la universitat. L'incompetent és el que no creu en el que fa. No li agrada la feina de fer classe, dirigir seminaris amb els estudiants, introduir-los a la recerca. Més aviat els detesta, els veu com enemics potencials i diu aquella xorrada que ja els suspendrà la vida. No s'integra en cap equip, es malfia dels col·legues. Defuig la feina organitzativa. De casa a la universitat i de la universitat a casa. És el professor funcional. Té una plaça "en propietat", vitalícia. Complint els mínims, pot fer el que vol. Ni expedients ni sancions ni revisions de productivitat. A *Noves raons* de la universitat parlo del jurament socràtic. Els metges fan el jurament hipocràtic d'estar al servei de la persona malalta per damunt de qualsevol altre interès. El llicenciat, el doctor que vulgui ocupar un lloc a la universitat, se li ha d'exigir el compromís educatiu. Implicar-se en el projecte de vida dels nois i de les noies. Fer-los entendre que han d'entendre que no en tenen prou amb un títol acadèmic, perquè abans que professionals del que sigui, són persones entre persones, ciutadans entre ciutadans d'un país que necessita que tothom sigui millor. Sòcrates, o Jesús, són exemples ideals de mestres que donen la vida en defensa de la convicció que les persones poden ser millors. Entre els universitaris exemplars hi posaria noms com Pere Bosch i Gimpera, Joaquim Xirau, Pompeu Fabra, Carles Riba i els qui representen la generació sacrificada pel règim franquista.

17. I a un rector o a qualsevol altra persona que ocupi un càrrec de responsabilitat universitària?

Li demanaria tres coses. Saber portar un equip, connectar amb la realitat i subordinar l'economia. La primera, lideratge, vol dir capacitat de dissenyar un projecte i de repartir joc. Vol dir tenir autoritat, a més de poder. El poder el dóna el càrrec. L'autoritat no es dóna, es guanya. Vol dir inspirar confiança entre els col·laboradors d'estar ben dirigit, apreciar les qualitats de tot-hom. Fer-se respectar és abans que fer-se estimar. Sovint el qui no es fa respectar, pensa que es farà estimar fent favors o concessions. És pura demagògia, que acabarà devorant-lo. Una altra condició necessària és no deixar-se aïllar, mantenir la connexió amb la realitat. Els components de l'equip no han de fer de barrera d'aïllament, sinó al contrari, han de captar els batecs de la institució. Això vol dir escoltar, com a mínim escoltar el doble que parlar. Vol dir connectar amb les xarxes fiables i rellevants dels circuits nacional i internacional, on es debaten les idees de l'època sobre educació, universitat, cultura, ciència. Per últim, com que dirigir un procés universitari com el nostre, lliure, sense precedents ni models, sobre la base d'una fundació privada i dues empreses vinculades, significa assumir riscos econòmics i responsabilitats empresarials, una tercera cosa que demanaria a un càrrec de responsabilitat és que no caigui en la trampa economicista. Una manera freqüent de sacrificar l'autonomia universitària és sotmetre's a la tirania dels balanços numèrics. L'economia és un instrument i no una finalitat. És imprescindible, però ha d'estar al lloc auxiliar que li correspon. S'ha descrit l'economicisme com la perversió de l'economia. A la Universitat els balanços i els pressupostos no haurien de tenir mai el poder sobre les idees.

18. Una breu opinió sobre la LOU (Ley Orgànica de Universidades) i la LUC (Llei d'Universitats Catalanes). En quina mesura poden afectar la nostra universitat.

La LOU és un mal menor, inevitable, necessari. Plou? Doncs, obrim el paraigua. El poder és on és. Vaig creure'm que votar-la era pagar el preu per a tenir la LUC. Aquesta, en canvi, la veig com el triomf sobre la vella guàrdia de la política universitària catalana, presonera de la universitat espanyola. És l'elit acadèmica que en el règim franquista va ocupar càtedres i càrrecs i que

després, en vint anys al poder, no ha estat capaç de fer no sols un sistema universitari propi, sinó ni una llei que donés entitat a les universitats catalanes. Encara que fos més simbòlica que efectiva. És el que a la fi ha fet la LUC. Aquesta llei es coneixerà com la Llei Mas-Colell, el conseller format en el sistema universitari anglosaxó i, doncs, poc integrat en el sistema funcional espanyol. Pot tenir moltes insuficiències, però és una llei que a la fi posa en qüestió els cossos de funcionaris de l'Estat, baluard inexpugnable des d'on, tres vegades en el segle XX, es va boicotejar l'autonomia de la universitat a Catalunya. L'última, en els anys vuitanta, per obra dels barons universitaris instal·lats en les càtedres del sistema i del govern. Caldrà veure com prospera la contractació segons l'Estatut del Treballador, plantejada per la LUC. És la primera alternativa real al sistema estatista, centralista. A la Universitat de Vic la LUC li pot portar beneficis. Implícitament reconeix la nostra tercera via, la que defensem des del començament. La UVic podria entrar en el sistema de contractació dels professors proposat per la LUC. Seria una manera transparent i objectiva d'obtenir recursos de la Generalitat amb total subjecció al control públic i sense sucumbir a la cultura de la subvenció. Un contracte programa plurianual seria un bon instrument. Recordem que va ser per unanimitat que l'any 1997 el Parlament va aprovar la nostra universitat. Ara caldrà estar atent a no deixar que es consolidi un finançament precari.

19. Quin és l'espai de la Universitat de Vic dins del futur mapa universitari català? Comenta aquest pronòstic de futur: una universitat de les comarques centrals amb dues grans seus o campus, el de Vic i el de Manresa. I cada cop més dependent de la Generalitat, amb un règim de concertació econòmica estable.

L'espai de la UVic és clar. Les comarques interiors de Catalunya, sense excloure les altres. Però més que un espai territori és un espai oferta. La UVic ofereix un determinat conjunt de carreres, coherent, limitat, articulat al màxim. També ofereix una relació interpersonal intensa, professor/estudiant, per a obtenir millors resultats en la formació integral i, per últim, ofereix uns serveis més dinàmics. Els pronòstics en matèries com aquesta de Vic/Manresa són aventurats. Si més no a curt termini. Sempre veiem com hi pesen més els interessos d'un partit, a vegades els d'una persona d'un partit, la qual

juga la partida de cartes a favor propi i treu la que li interessa en el moment que li interessa. En situacions com les de Vic/Manresa, cal esperar aquell moment en què cada part es pensa que hi guanya. No hi ha en principi dificultats objectives, sinó subjectives, de les persones que ho han de negociar. Pensa que la part grossa de Manresa és la Politècnica, que és pública i que pertany a la UPC. Últimament sembla que s'han fet passos d'aproximació, però caldrà veure si només són tàctics, de cara a les eleccions. Per començar, s'haurien de saber els recursos públics destinats als estudis universitaris de Manresa, entre la Fundació Universitària del Bages, privada, i la Politècnica, pública. Sóc dels qui pensen que en un termini més llarg un acord o altre entre Vic i Manresa caurà com una fruita madura. Desitjo que no sigui passada, sinó sucosa i dolça. En realitat això de Vic/Manresa s'hauria d'ampliar a altres ciutats universitàries mitjanes del territori. D'una banda hi ha les universitats de Girona i de Lleida, als extrems de l'Eix Transversal. De l'altra, hi ha els centres universitaris de Terrassa, Mataró, Vilanova, Mollet, Igualada, i una dotzena més de ciutats, que constitueixen un mapa universitari dispers, desvertebrat, que alguns diuen que s'ha fet amb el sistema de l'esquitxada, com en general l'urbanisme. Ja s'ha sacrificat, que jo sàpiga, més d'una oportunitat. Pel que fa a l'espai universitari català com una oferta diferenciada, la UVic s'hi ha fet ben visible com una institució solvent, vivaç, atenta a les persones, pedagògicament eficaç, compromesa amb el destí del país, disposada a superar el localisme, però atenta als problemes de l'entorn, capaç d'atreure estudiants i professors d'arreu. Les oportunitats de la globalització o mundialització són tantes com les amenaces. Pel que fa a l'espai europeu i mundial, la UVic ha de jugar-hi més fort que no ha fet en els primers anys. Sense experiència internacional un professor no és complet. Res no és pitjor que el provincianisme. D'altra banda ja saps que defenso una sola marca per a totes les universitats catalanes, que podria ser "Universitat de Catalunya" i a continuació "a Vic" "a Girona" "a Barcelona".

20. Com veus el futur de la Universitat de Vic dis de l'anomenada societat de la informació i del coneixement? Quin ha de ser el lloc de la presencialitat i de la virtualitat?

Ni bé ni malament. El futur de la UVic no depèn

d'aquesta societat anomenada de la informació i del coneixement. Això no passa de ser un eslogan publicitari i, per tant, efímer. La universitat, igual que la societat, també és un lloc ple de desinformació i d'ignorància. Ara, si vol dir que la UVic ha d'implantar estudis per via informàtica, naturalment, sempre que hi hagi estudiants que ho demanin i s'hi adaptin. Però no se'ls hauria d'enganyar. Hi ha publicitat enganyosa que vol fer creure als estudiants que estudiar a la universitat virtual és més fàcil. Fa modern. L'ordinador ho fa tot. La despesa en publicitat mediàtica és per cada alumne que acaba la carrera molt superior a la destinada a formar-lo. Combinar la lliçó a l'aula amb la lliçó a la pantalla em sembla el més adequat. L'estudi demana un esforç personal que res no el pot substituir. La universitat hauria de tenir clar que la informàtica i l'internet no són la prioritat. No són universitat en si, són només condicions per a la universitat. Malfiat d'una universitat que es presenta com a més moderna i més oberta perquè és virtual. És confondre la modernitat amb l'última tecnologia, l'obertura amb l'accessibilitat. Crec que som víctimes d'una gran estafa retòrica. Ens venen desitjos com si fossin realitats, fum en lloc de brases. Les tecnologies, d'ençà de la pissarra i el guix, han estat sempre aliades de l'ensenyament, però no el poden suplantar. El treball personal, a casa, amb ordinador o sense, ha tingut sempre un lloc destacat en l'aprenentatge. Tant, però, com el treball amb el professor real. Tothom és en el fons autodidacte. Tothom, però, també necessita mestres. L'ordinador acosta el mestre, però també l'allunya. És un mitjà que serveix per a transmetre informació, però el coneixement i la formació passen per altres canals.

21. Quin consell li donaries al nou equip rectoral?

Cap. Més ben dit, un. Que no facin cas de cap consell que els pugués donar jo, sense demanar-me'l. Les meves idees són conegudes, les meves reflexions estan escrites i acabo de manifestar-me en aquesta entrevista sobre algunes qüestions crucials com la de preservar l'autonomia de la universitat enfront de la ingerència política i administrativa, com la de donar prioritat a l'educació dels estudiants i a l'elevació de nivell dels professors, sense sucumbir a l'economicisme, com la de obrir la cultura nacional cap a una expansió indefinidament possible. Diria que el nou equip rectoral ho té més fàcil pel cantó de la tranquil·litat de finançament

que no ho teníem nosaltres. Ho té més difícil, en canvi, pel que fa a motivar la comunitat universitària i cohesionar-la. La dècada dels vuitanta i la dels noranta eren una època propícia a l'entusiasme educatiu. Nosaltres vàrem aprofitar aquella embranzida, però ara està exhaurida. Avui la universitat ja no es faria. Som en una altra època. Hi ha qui detecta descomposició. Les crisis epocals sempre tenen el moment d'ensulsiada, necessari perquè vingui el de reconstrucció. En tot cas les universitats tornen a la cruïlla, allà on l'amenaça esdevé oportunitat, on el risc és salvació.

22. Una darrera pregunta. Què t'ha aportat la Universitat de Vic en la teva formació humana, cultural i professional?

Respondre tot això demanaria escriure les Memòries. Concentrant molt diria que en formació humana la UVic m'ha aportat amplitud de mires, perquè el govern de la universitat m'ha exigint superar intencions i conductes unidimensionals. També he guanyat en consciència del món. Des d'una universitat petita com la de Vic es pot auscultar el cor de la consciència que batega a Catalunya, Europa, el món sencer. També he adquirit més compromís amb la realitat, perquè cada acte de govern t'obliga a posicionar-te. La meua formació cultural s'ha enriquit amb més coneixement dels estaments socials, perquè he tractat, a diferents nivells, persones de la política i l'administració, l'economia i l'empresariat, rectors i agents d'opinió, intel·lectuals i investigadors. He conegut un xic el personal politico-mediàtic. M'han enriquit molt algunes visites a ciutats del món i a les seves universitats, tan diferents com Nova York i l'Havana, el Caire i Katmandu, i moltes d'Europees i hispàniques, de les quals he après a valorar la de Vic, no perquè és de Vic, sinó perquè és universitat. També he conegut aquesta ciutat i aquesta comarca. Ja ho sé que està "voltada de turons", però també sé que molta gent la vol "oberta i franca". Per últim, deixant de banda el meu vessant de professor, traductor i estudiós de la literatura i, entenent per formació professional el conjunt dels coneixements requerits per a una bona direcció d'empresa, la UVic m'ha fet interessar per moltes matèries que mai no hauria conegut ni superficialment i que he trobat apassionants, des del disseny, les ciències de la salut, la documentació, la publicitat, el marketing, les ciències del llibre, fins a l'educació especial, la

sociologia i la planificació estratègica. En resum, sóc un reflex de la UVic, en bé i en mal, en allò que he aconseguit que fos, en allò que no he aconseguit i en allò que m'ha superat.

Respostes breus

Un color? El del pa torrat o el de la pedra de Folgueroles en una façana tocada pel sol de tarda.

Una virtut? La generositat.

Un personatge històric? Sòcrates.

Un escriptor? Carles Riba.

Una novel·la? Hipèrion, de Friedrich Hölderlin.

Un poema? *Le ricordanze. Vaghe stelle dell'Orsa* / Els records. Estels errants de l'Óssa, de Giacomo Leopardi.

Una ciutat? Sarrià, de Barcelona.

Una pel·lícula? *Hiroshima, mon amour*, d'Alain Resnais.

Un record agradable? El primer estiu de la llibertat, 1976, a Sant Feliu de Boada, Baix Empordà.

Un desig per al futur? Viure en un país sobirà i pròsper que sigui el meu.

ESCOLA UNIVERSITÀRIA BALMES
1977 DEL PROFESSORAT D'E. G. B.

UNIVERSITAT DE BARCELONA
UNIVERSITÀRIA
Balmes
VIC

ESCOLA
UNIVERSITÀRIA
BALMES

EUUV

EUUV

1992

Estudis Universitaris de Vic

UNIVERSITAT DE VIC

Estudis Universitaris de Vic

1997

EDITORIAL E.U.M.O.
Escola Universitària de Mestres d'Osona

Eumo

EUMO

Editorial

Editorial

Eumo Editorial

1986